

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

inzerati: do 9 peti vrst 1 D, od 10—15 peti vrst 1 D 50 p, večji inzerati peti vrst 2 D; notice, poslovanje, izjave, reklame, preklic peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročitih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščane frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—

v inozemstvu navadna dni Din 1, nedelje Din 1-25

Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		V Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	...	72—	72—	132—
3	...	36—	36—	66—
1	...	12—	12—	22—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Napredni Slovenci in njih sedanja naloga.

Z volitvami 18. marca smo napredni Slovenci prišli skoro ob vsak vpliv na jugoslovenske politične in državne zadeve. Pa tudi na gospodarskem, socialnem in kulturnem polju smo izgubili inicijativno, vsako možnost posredovanja in vplivanja na naše osrednje državne oblasti. Druga državna stranka, ki se pravkar formira med nami, danes še nima sposobnih političnih delavcev, ki bi znali zagrabiti delo pri naših akutnih javnih potrebah in da bi posegli v težave in skrbi naših gospodarskih in kulturnih organizacij, predvsem v socialne težnje našega seljaštva in uradništva ter v položaj naše industrije in obrti. Se preveč je zavzeta od drobne strankarskega in organizacijskega dela. SLS pa je potegnila s federalističnim blokom in do nadaljnjega odkazala vsako politično sodelovanje z našo državno upravo. Pač radi tega, ker smatra ustavno vprašanje za prvobitno in vso širino današnjega seljaškega, gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja za sporedno zadevo.

Napredni Slovenci, ki branimo enotno državno idejo in ki od nje črpamo velike gospodarske koristi ter edino možno ohrano in zaščito naše slovenske individualnosti ter želje po samostojnosti in neodvisnosti, federalistično opozicijo gladko odklanjamo. Dobro čutimo, kako je ta opozicija naravnost zgodovinski čimtelj našega splošnega, gospodarskega, javnega in kulturnega zaostajanja. S kakšno silo bi planile naše gospodarske in kulturne sile na plan, da veliki deli hrvatske in slovenske inteligence ter široke mase ne vztrajajo pri nihilistični apatiji do javnih zadev in da ta brezbriznost, ki je zaodeta v kljubovalno nasprotje do novega državnega življenja, ne pomeni obenem kulturnega zaostajanja in splošne javne nedelavnosti. Mesto da se politika sistematično bavi z našimi gospodarskimi potrebami, z našimi agrarnimi vprašanji, s prometom, z jadranskimi trgovskimi interesi, z modernimi šolskimi idejami itd., kar sestavlja bitje in življenje sodobne kulturne države, se izpreminja v ogabno preklanje med brati za stvari, ki nimajo nobenega praktičnega pomena. Ali recimo umrjenosti: važnost ustavnega vprašanja se daleč ne more meriti s pomembnim problemom, težav in nalog, ki nam jih nastavlja današnje dnevno življenje s svojimi gospodarskimi krizami, socialnimi nasprotji ter duševnimi težnjami.

Vpričo velikega dvoboja, ki se vrši med zastopniki državnega edinstva in pozitivnega, aktivnega razvoja jugoslovenskega gospodarskega in duševnega življenja ter med zagovorniki preživetih, za praktično vsakdanjost brezpomembnih plemenskih teženj, slede za napredne Slovence nove naloge. Pomni-

sliti moramo tudi, da so sile, ki bodo čuvala narodno edinstvo in pozitivni politični pravec v naši notranjosti, v bližnji bodočnosti tako jake, da ni dvoma, da bodo strle federalistično opozicijo in jo privedle do spravljivega priznanja obstoječega ustavnega in državnega stanja. Toda poleg tega se bo vršilo v Beogradu nadaljno zakonodajno delo in se bo država vodila po pravih, pri katerih Slovenci tudi za svojo ožjo pokrajino ne bodo udeleženi.

Tukaj nastaja vprašanje nove organizacije naprednih Slovencev za javno in politično delo. Ali naj tudi v bodoče iz zapečka gledamo na naše javne zadeve, ali naj prepustimo, da našo pokrajino še nadalje predstavlja SLS s programi, ki teže za tem, da dobe klerikalne struje v našem javnem in duševnem življenju svojo staro oblastno premoč? Ali naj molčimo v pričo dvoboja med federalističnimi razkrojilci in graditelji državne solidnosti ter modernega gospodarskega in duševnega razuma?

Pred meseci smo govorili o koncentraciji naprednih sil. Ideja se je rodila iz očitnih strankarskih in volitvenih potreb. Danes narekuje nova situacija v notranjosti drugo koncentracijo. Napredni Slovenci ne morejo potegniti s federalisti. Proti taki politiki govore njih državna in kulturna prepričanja. Ne smemo pa dovoliti, da slovenski javni, gospodarski in kulturni interesi še dalje ostanejo brez zaščitnikov, brez pogumnih in marljivih delavcev. Nočemo govoriti o podrobnostih novega političnega življenja, ki bi ga morali napredni Slovenci tako idejno, kakor tudi praktično pripraviti in razviti. Gre nam za to, da uvidimo potrebo novega dela in pa pravilno smer nove napredne koncentracije, oziroma orientacije. Mislimo, da za napredne Slovence odločitev med ustavno opozicijo in federacijo ter pozitivno izgradnjo gospodarskih, socialnih in kulturnih dobrin ne more biti težka. Tamkaj papirnat preprič, tukaj kričeče potrebe in težave vsakdanjega življenja. Tamkaj možnost klerikalne reakcije, tukaj delo za svobodno razvijanje narodovih duševnih in gmočnih vrednot. Stare slovenske lastnosti, naš praktični realizem, nesebičnost javnega dela, napredna stremiljenja, znanstvena temeljitost, sploh tisti duševni nagibi, ki so ustvarili v pol stoletju široko in močno slovensko kulturo, naj se odločijo z novo, svežo ljubeznijo do jugoslovenske države, do jugoslovenskega rodu. Se preveč tičimo v povojni psihozi splošne nadute, pa plehke kritike ter strašne nevolje za pozitivno, seveda truda-polno javno in tudi zasebno delovanje in izpopolnjevanje.

Ako do novega naprednega kulturnega in političnega gibanja ne pride, te-

daj se zna zgoditi, da Slovenci sčasoma pridemo ob vsako veljavo, da v državi ne bomo nadomestili ugleda preteklosti z močjo kulturne in politične inicijative, torej z našimi duševnimi vrlinami. Plemenata namreč bodo izgubila, ostale bodo pokrajine, oblasti in gospodarski ter kulturni centri, ki bodo sodelovali in odločali le z uma svitlim mečem in z

močmi ideje in notranje kreposti. Če napredna Slovenija pravočasno ne uvidi tega razvoja in če bomo še dalje ostali pasivni državljani brez globljih ambicij, tedaj se zna zgoditi, da pade na stališče brezpomembne in tudi zaostale pokrajine, kakor je danes Crnagora ali Stara Srbija.

Trezna sodba o boljševizmu.

Znani socialist Karol Kautski je priobčil nedavno v nemških listih zanimiv članek o komunistični politiki in splošnem položaju v sovjetske Rusiji. Njegova objektivna izvajanja so vzbudila veliko zanimanje tudi v ameriški javnosti in dotični članek so ponatisnili skoro vsi angleški listi v Newyorku in Filadelfiji. Govoreč uvodoma o odnošajih med komunizmom in židovskim delavstvom, Kautski nadaljuje: Ko je sovjetska vlada uničila kapitalizem in uvedla mesto njega komunizem, je bil židovski kapital ekspropiiran prav tako kakor ne židovski. Židovski kapitalisti so bili postavljeni izven zakona prav tako, kakor tudi inteligentni kristjani, seveda ako niso hoteli plesati tako, kakor so godli boljševiki. Celot židovski delavci niso bili dolgo gospodarji položaja. Židovski in krščanski delavci so kmalu okusili sladkost boljševiške diktature. Ko so se polastili vlade, so boljševiki izjavljali, da delajo to v imenu diktature proletariata in z namenom, da čim prej ustanove socialistični režim. Da bi dosegli ta cilj, je bilo treba uničiti vse obstoječe utrdbe kapitalističnega režima — armado, birokracijo, kapitaliste in veleposesnike. Kakšni so bili rezultati tega uničujočega dela, nam je znano. Rusija je bila za socialno revolucijo docela ne-pripravljena, teren za tak prevrat tam ni bil še dozorel. In ne samo to, metode in sredstva, s pomočjo katerih se je v Rusiji uvajal socializem so bila lažnja in bi v nobeni državi ne bila rodila dobrih posledic. Stari režim je bil vržen, toda to se je izvedlo tako, da je bilo obenem s prejšnjim aparatom uničeno vse gospodarsko in ekonomsko življenje. In ko je ves prejšnji družabni red ležal že v razvalinah, se je izkazalo da socializma niso dosegli, pač pa so uničili industrijo in rezultat tega ponesrečenega eksperimenta je bil bankerot na vsej črti.

Ko se je to zgodilo, je postala protirevolucija neizbežna. To je naravno in ne more nikogar presenetiti. Čudovita je bila ona naglica in gibčnost, s katero so boljševiki izpremenili fronto in se poprijeli protirevolucionarnega dela. Oni so sami potegnili komunistični voz navzdol, samo da bi obdržali oblast v svojih rokah. S tem, da so se polastili 1917 leta vlade, so boljševiki izdali idejo demokracije in svobode, za katero so se sami tako dolgo in energično borili. In

zato, da bi obdržali to oblast, izdajajo neprestano od leta 1919 sedaj to, sedaj zopet drugo točko svojega programa, izdajajo celo oni isti program, v čigar ime so se polastili vlade. Mesto stare carske birokracije so stvorili novo, prav tako despotično in nesposobno, kakor je bila prejšnja. Toda bolj bedasto in grobo kakor je bila carska. Boljševiška črezvičaja in krvavi teror je daleč prekosil carsko policijo. Mesto stare, od njih samih dezorganizirane armade so stvorili novo. Boljševiki trdijo, da je prav tako dobro disciplinirana kakor stara carska, kar pomeni, da je oblast častnikov nad vojaštvom še bolj surova in kruta kakor poprej. Nova gospodarska politika ustvarja nov kader kapitalistov, ki so stopili na mesto starega kapitalističnega stanu. Oni so v primeri s svojimi predniki še bolj požrešni, brezvestni in zvihi.

Vse kaže, da se tudi po selih poraja nov tip veleposesnikov in bogatih poljedelcev. Sama sovjetska vlada ne skriva, da se novi gospodarski politiki do sedaj še ni posrečilo kolikor toliko oživiti industrijo. Sovjetska vlada čim dalje bolj potrebuje denarja in da bi dobila ta denar, je Rusija prisiljena izvažati svoje pridelke v inozemstvo. Sedaj je glavna ekonomska skrb sovjetske vlade v tem, da hitro izvažajo svoje žito za mejo. To se čuje kakor absurd, kajti težko si je misliti, kako more država, kjer narod umira od lakote, še izvažati žito na inozemski trg. Toda zgodovina že pozna take absurde pojave. Isto se je n. pr. dogajalo na Irskem 1846—1848 leta, ko je tudi tam razsajala lakota. Ljudstvo je gladovalo, izvoz irlandske pšenice pa je dosegel ogromnih razmerov. Res, da so taki pojavi mogoči samo v državi, kjer vladajo neodgovorni, krvojejni despoti, pa naj bodo veleposesniki stare Irlandske ali pa boljševiške sedanje Rusije.

Nadalje Kautski podrobno karakterizira novo buržoazijo, ki jo je ustvaril boljševiški režim v osebi veleposesnikov, kmetov in farmerjev, na katere se vlada zanaša tudi glede uspešnega izvoza žita. In čim bolj pravi Kautski, se sovjetska vlada izpreminja v diktaturo peščice, ki vlada s pomočjo novih uradnikov, nove armade, novih kapitalistov in posestnikov, tem neznosnejši je položaj delavstva. Povsod, kjer zmaga protirevolucija, se godi to v prvi vrsti

na škodo delavcev ne glede na to, dali izvajajo to revolucijo prejšnji njihovi zastopniki ali pa gospodari. Njihove vloge ne določa prejšnji socialni položaj, nego delovanje in to delovanje je sedaj vedno bolj naperjeno proti delavcu. S tem, da je uničen celo vsak sled politične svobode in demokratičnega mišljenja, so delavci izgubili možnost samozastite. Niti sami, niti organizacije ne morejo več ščititi njih interesov. V Evropi ni nobene druge države, kjer bi bili delavci tako brez zaščite, kakor v Rusiji. Po šestem vladanju delavske vlade so delavci prišli tam v položaj osamljenih, zatiranih sužnjev. Dan za dnem raste in se širi sovraštvo napram boljševiški vladi. Boljševizem je med masami izgubil podlago. To seveda še ne pomeni, da se mu bliža konec. Kljub temu se lahko drži še dolgo, kajti opira se na novo birokracijo in armado, toda boljševizem je tako izmozgan, tako oslavljen, da ne bo mogel preživeti kake resne državne krize ali preloma v lastnih vrstah. Naj se zavleče gospodstvo boljševikov še tako dolgo, eno je gotovo: padeč boljševizem bo povzročil burjo narodnega gneva in je velika nevarnost, da se ta izbruh gneva obrne proti Židom. Neizobražene ruske mase že o nekdanji vidjavi v Židih one krivce, ki povzročajo vse nesreče in polome Rusije. Te vrste antisemitizem se je v zadnjem času znova razširil in bo neprestano naraščal v toliko, v kolikor narod istovestno boljševiško nasilje z židovskimi. Ruski Židje morajo odkrito nastopiti proti boljševizmu. Masam je treba pojasniti, da ruski Židje niso solidarni z boljševiki. Ako bodo podpirali sovjetsko vlado in nasprotovali protiboljševiški gibanju, se Židje ne bodo izognili nevarnosti, ki jim preti v slučaju padeča boljševizma. Konec boljševizma je neizbežen. Ako se hočejo ruski Židje izogniti nevarnosti novega klana, jim preostaja samo en izhod: z vsimi silami morajo podpirati vsako gibanje in prid demokraciji, politični svobodi in popolni samoupravi.

ODKRITJE PROTIBOLŠEVIŠKE ZAROTE V RUSIJI

Berlin, 25. julija (Izv.) Po poročilih iz Moskve so organi sovjetske vlade v Poltavi odkrili na daleč organizirano protiboljševiško zaroto. Obstojala je organizacija nazvana »Rusko-ukrajinsko nacionalna liga«, kateri je pripadalo tudi več oficirjev sovjetske rdeče armade. Ta organizacija je bila posebno razširjena v Poltavi, Kijevu, Jekaterinoslavu, Kursku in Petrogradu. Sovjeti so takoj degradirali tri divizijske poveljnike in 7 polkovnikov. Organizacija je imela zveze tudi s Petrogradom in pa z Moskvo. Med visokim uradništvom moskovskih sovetov je imela svoje zaupnike. Dvanaest visokih uradnikov je aretiranih.

Dr. Ivo Sorli:

OČETOV SVET.

Sin: In vendar raznih stvari le ne morem še umeti, čeprav že precej časa nisem več otrok. Ali prav za prav: ravno odtlej, odkar se mi zdi, da začnem življenje že nekoliko razumovati, razumem to in ono čimdalje manj. Človek vidi, da ljudje na sebi niti niso tako napadni — kar po vrsti so tvoji znanci sami izvrstni ljudje, celo blage duše — nenadoma izveš ali vidiš nekaj, kar ti prevrne vse račune...

Oče: Ker stvari ne razločuješ. (Z nasmehom): Ali imaš mene na primer za dobrega človeka? Brez sinovskih poklonov seveda!

Sin (nekoliko pomislil): Da, brez sinovskih poklonov mislim, da si na splošno dober človek.

Oče: Kaj se to pravi: »na splošno«?

Sin: Hočem reči tako: kot odvetnik si najbrže odločen in strog, ker je to tvoj poklic; drugače pa rad storiš dobroto, če moreš.

Oče (pokima): Nisi slabo povedal. Toda, če sem dober kot človek, zakaj nisem tudi kot odvetnik? In to, da kar povem, nisem. Da bi se skrivaj za dolžnosti svojega poklica, bi bilo najmanj filistrozno, če ne celo strahopetno. Ne, vzroki so drugi: moje odvetniško delovanje se vrši na polju — življenja! Življenje pa ima svoje zakone in kdor jih ne spoštuje, pride sam pod kolesa! Čemu bi drugače iz siromaka iztisnil zadnji novčič? Predložiš mu namreč račun — manjkajo mu tri krome ali še manj, mora jih prinesiti! Ali bi kaj pomenilo tistih par tisočakov, ki bi jih zmer-na popustljivost morda požrla tekom let? Navadna je fraza: imam družino — ne smem. Toda ali bi ti ali tvoja sestra kaj občutila, ako bi po moji smrti dobila vsak po dva tisočaka manj? No, slučaj, kjer bi bilo usmiljenje na mestu, so veliko bolj redki, nego se misli; potem pa človek prvič še ve, da nima smisla, ker mu ne bo nihče hvaležen za to — v čisto izjemnih slučajih jo morda celo napravi, tjemo, drugo, in glavno pa je, da se zaveda: to se ne sme, ker je proti zakonom življenja, pravim. In ponavljam: ti zakoni so ta-

ko neizprosni, da se ti nož takoj obrne, čim ne režeš sam! Prava sreča, da jih ogromna večina to tako rekoč instinktivno čuti: zunaj rjove na uslužbenca, dijakke, rekrute, — doma je najboljši oče in soprog, čisto še plemenit prijatelj in požrtvovalen rodoljub. Mladim očem se to vidi tako protislovno, v resnici je trda življenska logika sama. Drugače bi se življenje samo vase sesedlo — brez tega ograjda, bi rekel — in namesto lepih in zdravih hlebov bi imeli kup nevzhajane, neuzžitnega testa!

Sin (zamišljeno): To je gotovo vse resnično. In prav za prav bi tudi mladega človeka niti boleli ne smelo. Samo nekaj je, kar navzlic tem trdim zakonom le ne bi bilo treba: teh tako strašno brutalnih prehodov!

Oče: Razumem. In jaz tudi ne trdim, da je življenje vedno lepo, še manj, da je milo. Tako se spominjam, da sem imel prvo leto svojega odvetnikovanja na sveti večer, opoldne, preden sem za praznike zaprl pisarno, na mizi več o-minjavalnih pisem. Podpisal sem jih sicer bil, a potem naročil sollicitatorju, naj jih da na pošto šele po praznikih. Ko nato na dan po svetem Štefanu po-

vprašam po njih, mi mož odgovori: »Saj ste jih že vse podpisali! Mislim sem, da ste nato samo pozabili. In meni je bilo na tem, da imam za praznike mizo čisto.« Poglej: človek je mislil nase, da bo užival praznike z zavestjo »čiste mize« — moje delikatnosti, da jih ne pokvariva drugim, še slutiti ni. C'est la vie! On je bil človek šele potem doma — življenje pa je dalo prej tista pisma na pošto.

Sin (nekoliko v zadregi): Zdi se mi, da teorijo popolnoma razumem; a »v praksi« te moram vendar nekaj vprašati: Rekel si, da s svojimi prihranki zdaj lahko popolnoma prosto razpolagam. Včeraj me zaprosi Rakelj, naj mu posodim toliko da opravi zadnji rigoroz in promocijo. Ti veš, da je Rakelj pošten in izredno zmožen človek, ki zasluži vse zaupanje; veš tudi, koliko mi je pomagal že na gimnaziji — ta svota ne bi bila oddolžitev, celo če ne bi je več nazaj dobil. Ali mu smem odreči, čeprav vem, da »življenje« posojila navadno odreka? Ne morem pomagati: zdi se mi, če mu odrečem, da sem mu odrekel jaz, človek, prijatelj, moralni dolžnik, ne pa življenje!...

Oče: Brezdvomno! Zato tudi stori, kakor ti narekuje srce. Toda jaz bi ti vendar svetoval, da rečeš Raklju tako: »Prijatelj Rakelj, najprej si za tisto svoto življenje zavaruj! To ti pozneje še prav pride in tistih par novčičev za premije te ne bo preveč težilo. Potem si poišči še enega prijatelja in oba skupaj ti podpiševa zadolžnico ali menico na banki!« Bog ne daj, da bi te s tem prijateljem jamčiti učil; in celo toplo se ti priporočam, da vsak tak slučaj, ki ga že sam negativno ne rešiš, predložiš pred mojim forum. Toda Raklju, kakor rečeno, res ne moreš odreči in zato napravi to pot tako! Zakaj na ta način dosežeš, da mu tistega zneska ne posodiš ti, ampak mu ga posodi življenje. In tudi nadaljno ureditev zadeve prepusti tako njemu, življenju. Ako ne plača, ga bo namreč življenje tožilo in rubilo, ne ti; če pa plača, ne prideš ti v mučen položaj, da moraš denar sprejeti v lastne roke in mu pisati morda še pobotnico. Tako tudi vajino prijateljstvo najbrže ne bo nič trpelo. Kajti pravo prijateljstvo ne prinese ničesar težje, nego denarnih manipulacij.

Telefonska in brzojavna poročila

Narodna skupščina.

Demokrati in zemljoradniki zapustili skupščino. — Klerikalci podpirajo vladu. — Zakon o uradnikih in ostalih uslužbenih sprejet.

— Beograd, 25. julija. (Izv.) Na včerajšnji popoldanski seji je narodna skupščina razpravljala o uradniškem zakonu. Ko je referent dr. Kojić prečital poročilo zakonodajnega odbora, je Ljuba Davidović v imenu demokratskega kluba podal nastopno izjavo:

Ko smo v zakonodajnem odboru načelno glasovali za zakonski predlog o civilnih uradnikih, smo izjavili, da bomo pri tem sodelovali pod pogojem, da vlada vpoštevata in sprejme naše upravičene predloge, zlasti pa, da se poglavje IV. o prejemkih aktivnih državnih uradnikov izpremeni tako, da v materialnem oziru ne bo prevelike razlike med civilnimi in vojaškimi uslužbenci. Glasovali smo tudi za zakon o uslužbenosti vojske in mornarice zato, ker smo želeli, da bi bila naša vojska, ki je na vseh bojnih poljih dokazala brezprimerno hrabrost in svojo veliko vrednost, organizirana tudi v mirne mase tako, kakor zahtevajo danes interesi naše države. Naglasili smo takrat tudi to, da prejemki, ki jih določa ta zakon za oficirje in podoficirje v primeri s potrebami sedanjege časa niso veliki, toda istočasno smo zahtevali, da se vpoštevata tudi temeljno načelo, ki je bilo za demokratsko stranko vedno merodajno, načelo enakosti, po katerem morajo istim dolžnostim odgovarjati tudi iste pravice, kajti kakor se država ne more vzdrževati in ohraniti brez izvrševanja in dobro komandirane vojske, prav tako bi ne mogla obstajati niti funkcija brez kvalifikacij in vestnih organov. Prvi kakor drugi njeni uslužbenci imajo zastonj občasne blaginje in isto mislijo, da štiti interese države in zato morajo biti za svoje usluge enako plačani. Toda prejemki civilnih uradnikov znatno zaostajajo za prejemki oficirjev in podoficirjev. Ta razlika gre tako daleč, da bi n. pr. v bodoče narednik približno v istem gnotnem položaju kakor učitelj, dast si minister pravice in minister za konstituantno baš glede učiteljskega v zakonodajnem odboru svedeno obljubil, da po položaj učiteljskega izboljša, toda pozneje nista ostala možbese, niti nista izjavljala iz tega konsekvence. Glede plače in doklad je vlada storila skupno krivico namreč enim in drugim, ker jih je pustila čakati do 10. oktobra na povzemanje, ki jim ga daje novi zakon o ustroju vojske in civilnega uradništva. Ne samo to, oni niti od tega časa ne bodo prejeli vsega, kar bi jim moralo pripadati, nego samo povzemanje v skupnem znesku 25 odstotkov. Od tega, kar dobivajo iz državne blaginje sedaj in z ozirom na to, da uradniki, oficirji, podoficirji in uslužbeni žive v največji bedi, ki jih z ene strani ponižuje kot ljudi, z druge pa jim ubija voljo, energijo in vestnost v delu in z ozirom na to, da se cene vseh življenjskih potrebščin dvigajo od 30 na 50 %, bi bila prva dolžnost vlade, da preskrbi denarna sredstva, s katerimi bi oba zakona takoj uveljavila glede novih plač in vseh doklad v polnem obsegu. V prehodne odredbe tega zakona so bile vstavljene v zadnjem hipu, ko po poslovniku ni bila več mogoča diskusija, nove odredbe, ki so ves ta zakon, in sicer v njegovih bistvenih točkah v temelju izpremenile tako, da je uničeno ono, kar je bilo v njem najboljšega. Sprejeta načela stalnosti, na kateri je po tem zakonu osnovana državna služba, je odgodena za tri leta, izvršeni zelo omejen število poklicev. Tako izgube sedaj po zakonu, čigar glavni cilj bi moral biti, da zagotovi uslužbenecem službo in jih osvoboditi samovolje ministrov, začasno svojo stalnost oni uradniki, ki so bili skozi desetletja stalni na svojih mestih in so opravljali svojo službo ne glede na vplive in brez strahu pred pritiskom od katerekoli strani. Ni prizaneseno niti avtonomiji univerz, ker so tudi namščenci te najvišje prosvetne ustanove stavljeni v isto vrsto z onimi uslužbenci, ki jih lahko vlada po svoji volji odpusti in premešča. Zloglasna paragrafa 70. in 76. zakona o civilnih uradnikih kraljevine Srbije, ki je bil izdan še pred 60 leti, bosta v veljavi še tri leta v naši državi. Ako dodamo še to, da bo revizija sedanjege uradništva vršila komisija, sestojeca samo iz uradnikov in še to večinoma iz odvisnih, ki jih posamni ministri odrede po svojem predvidku in da proti sklepu te komisije uslužbenec, ki se ne premešča, nima pravice pritožbe, tedaj je jasno, da je radikalna vlada g. Nikole Pašića predložila zakon o civilnih uradnikih samo zato, da bi to revizijo izvedla brez vsake kontrole in samo na strankarski podlagi, da bi imela one uslužbence, ki ostanejo v službi, v svojih rokah in bi z njimi razpolagala popolnoma partizansko.

V novih prehodnih odredbah se je zgodila velika krivica vpojenim uradnikom, katerih beda je večja kakor aktivnih uradnikov. Njim so ostavljene iste pokojnine z istimi draginskimi dokladi kakor so jih imeli do sedaj. Tako ostanejo še nadalje ne samo vse neenakosti med vpojenimi in našimi državni, marveč jim je odvzeto tudi vsako upanje, da se bo po teh zakonih kakorkoli zboljšal njihov gnotni položaj. Ista žalostna usoda je zadela tudi one, ki bodo po reviziji ali pozneje po sklepu vlade po tem zakonu vpojeni, ker bodo dobivali pokojnino po starih zakonih. Tudi njihove rodbine bodo ostale z isto državno podporo, ki jo dobivajo sedaj. In ne samo to, nekatere od njih bodo dobivale pokojnino v kronah, čiji vrednost ne predstavlja niti dostojne milošine. Končno se niti vojna doba, ki se je po dosedanjih zakonih štela v pokojnino, ne bo več vpoštevata pri onih, ki so stopili v državno službo pozneje, tako da tudi oni državni uslužbeni, ki so s pomočjo vojnih let dobili pravico do pokojnine, po tem zakonu izgube to pravico in ostanejo brez pokojnine. Vse te izpremembe so take, da je načrt zakona o civilnih uradnikih prišel iz zakonodajnega odbora veliko slabši, kakor pa je bil takrat, ko je bil predložen narodni skupščini. Državni uradniki so po tem zakonu izpremenjeni iz organov državne oblasti v navadne sluga vlade, ki je že dovolj dokazala, da v svoji strankarski pripadnosti ne pozna nobene moralne skrupuloznosti. Zato smo ne samo proti takemu zakonu, nego se nečemo niti udeležiti njegovega glasovanja, ker nečemo deliti nobene odgovornosti niti z vlado, niti z vso večino, ki je zavrgla vse oziroma pravice in pravičnosti in stvorila zakon, ki je direktno škodljiv za državo in njene uslužbence, škodljiv za narod in koristen samo za radikalno stranko.

Po tej in slični izjavi zemljoradniškega poslana J. Jovanovića so demokratski in zemljoradniški poslanci zapustili skupščino.

Klerikalni poslanci dr. Hohnjec je v imenu svojega kluba izjavil, da bo glasoval proti uradniškemu zakonu, da pa klerikalni poslanci ne zapuste skupščine, ker hočejo omogočiti vladi kvorum.

Po zaključnem govoru ministra za izenačenje zakona Trifkovića se je vršilo glasovanje.

Glasovalo je 142 poslancev, in sicer 121 za, 21 pa proti. S tem je bil uradniški zakon sprejet.

Sledile so volitve glavne kontrole. Za predsednika je bil izvoljen g. Milutin Popović, za člane pa Miloš Stojković, Nikola Konjević, Mihajlo Vasović, Vasa Dimitrijević, dr. Dušan Baljak, Josip Ferić in dr. Hilarij Vodopivec. Končno je skupščina razpravljala o zakonskem načrtu glede varovanja proti toči. Referent dr. Milašinović je prečital poročilo večine, nakar je bila seja prekinjena do 4. popoldne.

Radikalna vlada v zadnjem momentu za akcijo proti Radiću.

Narodna skupščina in izročitev Radića sodišču. — Radikalni klub odločno

— Beograd, 25. julija. (Izv.) Tekom včerajšnjega popoldneva se je nepriznanim raznesla v narodni skupščini vest, da vlada stane na današnji seji na dnevni red poročilo imunitetnega odbora z dne 19. tm. o izročitvi nekaterih poslancev sodišču. Vest, da se ima Stjepan Radić s tovariši v resnici izročiti sodišču, je popolnoma iznenadila parlamentarne kroge, ker so vsi računali, da se to vprašanje zavleče skoraj do jeseni.

Danes se ima nadaljevati in dokončati razprava o poročilu imunitetnega odbora. Kaj je bilo povod temu nenadnemu koraku vlade, da je predlagala ta dnevni red, pojasnjuje deloma informacije, ki jih je dobil snovi Vaš dopisnik iz najbolj zanesljivega vira.

Na zadnji plenarni seji radikalnega poslanskega kluba, na kateri se je razvila zelo obširna in živahna politična debata, so nekateri ugledni radikalni poslanci z vso odločnostjo zahtevali, da se potom debate razjasni notranjapolitična situacija, da se dajo klubu od strani vlade točna pojasnila o razvoju dogodkov na Hrvaškem. Radikalni klub je to soglasno zahteval in je končno soglasno sklenil, da se ima z vso doslednostjo in odločnostjo nadaljevati politična notranje konsolidacije na temelju najvažnejših državnih zakonov in da se ima radićev v tej smeri tudi postopati proti Radiću, ki mora biti odgovoren za svoja protidržavna dejanja.

Tekom seje so nekateri poslanci obljubili, da dobivajo iz vrst najpriprostejših volilcev seljakov pisma, v katerih povprašujejo, kaj je storila vlada proti Radiću in kaj izjavljajo, da ne morejo več trpeti protidržavne propagande od strani Radićevih agitatorjev. Zanimivo je dalje, da so mnogi radikalni poslanci na tej seji odločno zahtevali, da vlada pošlje notranjapolitični položaj in da ne sme več dopuščati zaviranja proti državni suverenosti in pa izpodkopavanja naših državnih interesov. Radikalni klub je bil soglasen v tem, da mora vlada opustiti politiko oportunitete in mora napram Radiću in njegovim poli-

Radica sodišču. — Radikalni klub odločno

tičnim podpirateljem nastopiti direktno ter izjaviti proces, ki pa ne sme imeti in nima ničesar skupnega z volunsko afero. V tem oziru je bilo doseženo popolno soglasje med člani vlade in celokupnim radikalnim klubom.

— Beograd, 25. julija. (Izv.) Kot druga točka dnevnega reda današnje seje je poročilo imunitetnega odbora o izročitvi raznih poslancev sodišču. Poleg Radića in tovarišev se imajo izročiti sodišču poslanci Ivan Pucelj, Ivan Sušnik, Žebot, Pušenjak in Franc Schauer. V parlamentarnih krogih je razpoloženje, da bo poročilo imunitetnega odbora sprejeto poleg glasov vlade večine tudi z glasovi demokratov in zemljoradnikov. Posl. Vojislav Lazić je izjavil snovi vašemu dopisniku, da so zemljoradniki odločno za to, da se prepreči delovanje elementov, ki delujejo proti celokupnosti naše države. Klerikalni poslanci bodo glasovali proti izročitvi umevno, ker so sami zainteresirani.

KLERIKALCI SE PRODAJAJO VLADI.

— Beograd, 25. julija. (Izv.) V kuluarjih narodne skupščine je vzbudilo med poslanci opozicije veliko začudenje in deloma tudi iznenadenje dejstvo, da se klerikalci povodom glasovanja o uradniškem zakonu niso odstranili iz zbornice kakor ostali člani opozicije, marveč so ostali v zbornici ter samo glasovali proti zakonu. Klerikalci so popreje napovedovali eksodus, a so včeraj nenadoma spremenili svoje stališče. Ta način parlamentarne taktike je vzbudil med demokrati obzobjo in so demokrati očitali klerikalcem politično nedoslednost in pa politiko golih špekulacij. Kakšne konsekvence so radikalni obljubili klerikalcem, še ni znano. Splošno pa so prepričani, da bodo radikalni toliko pametni, da ne bodo kar slepo dajali koncesij, ki bi škodovala naprednim elementom v Sloveniji.

VREMENSKO POROČILO.

— Dunaj, 24. julija. (Uradno poročilo.) V severnih Alpah je bilo danes zelo oblačno. Nad Avstrijo se zbirajo gosti oblaki, ki oznanjajo nevihto. Ponekod je nevihta že razsajala. Pričakovati je zelo oblačno, nagnenje k dežju in nevihtam.

Mir z bližnjim Orijentom podpisan.

Svečan podpis mirovne pogodbe. — Jugoslavija pogodbe ni podpisala. — Razlogi odklonitve podpisa.

— Lausanne, 24. julija. (Havas.) Mirovna pogodba je bila danes podpisana.

— Lausanne, 24. julija. (Izv.) V svečani dvorani univerze je bila danes ob 5. popoldne podpisana mirovna pogodba med Turčijo in zavezniki državam. Pred univerzno na trgu se je zbrala velika množica domačinov in tujcev, ki so z velikim zanimanjem opazovali prihod posamičnih delegacij. Vstop v dvorano je bil dovoljen le elitnemu občinstvu proti vstopnicam. Mirovno pogodbo so najprej podpisali člani turške delegacije izmet paša, Hasan beg in Rizan Nuri beg. Za tem so pogodbo podpisovali zavezniki delegati; za Anglijo sir Horace Rumbold, za Francijo Pellé, za Italijo Garroni, za Japonsko Otsaja, za Grško Venizelos in Paklamanos, za Rumunsko poslanik Diamandi in Eoncescu, za Belgijo Peltezer, za Portugalsko Parreira in za Bolgarsko Dančev in Mertov.

Predsednik švicarske republike Scheurer je imel pred zaključitvijo svečanosti kratek govor, naglašujoč pomen miru za nadaljni razvoj blaginje in narodni, ki so trpeli po svetovni vojni. Izjavil je, da je z današnjim podpisom mirovne pogodbe definitivno vzpostavljeno mirovno stanje med Turško, zavezniškimi in Grško. Svečanost je trajala nad eno uro. Posamezne delegacije so nato že začele zapuščati Lausanne ter se vračajo v svojo domovino.

— Lausanne, 24. julija. (Izv.) Švicarska brzojavna agencija izjavlja, da jugoslovanska delegacija ni podpisala mirovne pogodbe. Jugoslovanska vlada pojasnjuje ta korak na ta način, da teritorialni statut, sklenjen 1. 1913. v Londonu, urejuje odnos med Jugoslavijo in Turčijo. S tem statutom so urejena vprašanja gospodarsko-finančna značaja in ima sedanja mirovna pogodba urediti samo vprašanja, ki so nastala po svetovni vojni in po vojni med Grško in Turško. Kraljevina SHS ne more sprejeti nekaterih gospodarsko-finančnih določb nove mirovne pogodbe, ker so te že urejene s teritorialnim statutom iz 1. 1913. Načelnik jugoslovanske delegacije poslanik dr. Jovanović je izjavil svojo pripravljenost, da podpiše sedanjo mirovno pogodbo, če se v njo pristavi gotove rezerve glede gospodarsko-finančnih vprašanj, zadevalojih 1. 1913. od Turčije odepčljene ozemlja, pripadajočega sedaj kraljevini SHS.

Velešile so to zahtevo jugoslovanske delegacije odbiti, na kar je poslanik dr. Jovanović izjavil, da pogodbe v imenu vlade kraljevine SHS ne more podpisati.

Zavezniki velešile so nato podpisale zapisnik, ki je vreden mirovni pogodbi, v katerem se ugotavlja, da Jugoslavija pogodbe ni podpisala, dano jej je pa na razpolago, da to pogodbo kasneje podpiše, to da še preje, predno stopi po odobrenju v veljavo.

— Lausanne, 24. julija. (Izv.) Ker jugoslovanska delegacija ni podpisala mirovne pogodbe, je k njej pridejal dodatki v obliki zapisnika, v katerem se ugotavlja, da vlada med kraljevino SHS in Tur-

čijo mirovno stanje in da se vladi kraljevine SHS priznava pravica pozneje se sporazumeti z zavezniškimi, Bolgarsko in Turčijo o onem delu turških dolgov, ki odpada na ozemlje, nekdanje lastno Turčiji, sedaj kraljevini SHS.

— Lausanne, 24. julija. (Izv.) Jugoslovanski delegat poslanik dr. Jovanović je v imenu naše vlade pojasnil lausanski konferenci razloge, zakaj ne more vlada podpisati mirovne pogodbe. Jugoslovanska delegacija je bila pripravljena pogodbo podpisati, ako se sprejme dodatek glede gospodarskih in finančnih vprašanj, ki so že urejena med našo kraljevino in pa Turčijo. Vse druge določbe mirovne pogodbe naša kraljevina odobrava. Ta svoj ukrep uteleljajo delegacija iz teh razlogov: Ker teritorialni statut, sklenjen med Turčijo in prejšnjo Srbijo v Londonu leta 1913., ki je še vedno v veljavi in ki ni pretrpel nikake spremembe po svetovni vojni, še danes obstoja, smatra vlada kraljevine SHS, da so finančna in teritorialna vprašanja, ki se nanašajo na ozemlje, odepčljeno od Turške radi balkanske vojne, urejena s tem dogovorom in da se sedaj ne more o njih razpravljati. Sedanja mirovna pogodba ima urediti samo vprašanja, ki so rezultirala iz svetovne in grško-turške vojne.

Spomenica dalje ugotavlja, da se jugoslovanska delegacija ni hotela udeleževati razprav o gospodarskih in finančnih problemih, ker ni hotela ovirati teze francoske delegacije. Za kraljevino SHS so gospodarsko-finančna in teritorialna vprašanja urejena na podlagi londonske mirovne pogodbe z dne 17. maja 1913. Ta pogodba je stopila v pravomočno veljavo pred 28. avgustom leta 1914. Poslanik dr. Jovanović je dalje izjavil, da je vlada kraljevine SHS pripravljena podpisati sedanjo mirovno pogodbo, ako se pripravijo dodatki k oddelkom I/2. in II. zadevajajočim ureditve turških dolgov.

— Lausanne, 24. julija. (STA.) Podpis lausanske mirovne pogodbe je bil danes popoldne izvršen. Ceste od hotelov, kjer so stanovali razne delegacije do palače de Rumaine, so bile policijsko zastražene. Pred 3. uro popoldne so pričeli prihajati vabljivi gostje in člani delegacij. Zvezni predsednik Scheurer je otvoril zaključno sejo konference in je zabil za podpis predloženih pogodb in zapisnikov. Generalni tajnik konference Massigli je zabil izmet pašo, da prvi s turško delegacijo mirovno pogodbo podpiše. Po podpisu od strani ostalih delegacij je imel predsednik Scheurer kratek zaključni govor.

AMERIKA NI PODPISALA POGODBE.

— Lausanne, 24. julija. (STA.) Zedinjene države Severne Amerike pogodbe niso podpisale, ker vodijo s Turško posebno poročila o medsebojni pogodbi. Podpis te posebne pogodbe se ima izvršiti danes ali jutri. Ameriški zastopnik Grew je zabil v Washingtonu za nove instrukcije. Turška delegacija je odhod iz Lausanne odgodila.

Konferenca v Sinaji.

— Beograd, 25. julija. (Izv.) Z ozirom na to, da se šele danes zaključilo poletno zasedanje narodne skupščine je zunanji minister dr. Ninčić odločil na jutri svoje potovanje v Sinajo na konferenco držav Male antante. Tekom včerajšnjega dneva je zunanji minister dr. Ninčić imel daljše razgovore s češko-slovaškim poslanikom g. Janom Sebo in pa s poljskim poslanikom g. Okenskim, ki se je pravkar vrnil z dopusta.

NEMCIJA PRED BANKEROTOM.

— Berlin, 25. julija. (Izv.) Splošni gospodarski položaj Nemčije je na vrhuncu krize. Državna banka že ni več v položaju tiskati papirnatih bankovcev. Včeraj je povsod primanjkovalo gotovine. V prometu so bili samo bankovci po 1000 in 5000 mark. Ves denar je odšel v ruhrsko ozemlje. Pred poslopjem državne banke se zbirajo velike množice. Tudi pred parlamentom so bile včeraj zbrane velike množice. Vse pričakuje splošnega gospodarskega poloma.

MADŽARSKO SOVRATSTVO DO SOSEDNIH DRŽAV.

— Budimpešta, 24. julija. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je ob priliki indemitne debate imel daljši izjavni govor vodja madžarskih fašistov Stefan Fridrich. Med drugim je proslavila zmago Turške, ki si je znala priboriti samostojnost in neodvisnost in je pozval skupščino, da se naj Madžarska udeleži velikih pvočnosti, ki bodo prirejene v Carigradu povodom podpisa mirovne pogodbe v Lausanni. Na pripombo socialnodemokratskega poslana če se naj Madžarska tudi veže z boljševiško Rusijo, je Fridrich patetično odgovoril: Če mi boljševiki dajo orožje, da uničim naše sovražnike in priborim narodu svobodo, bom to odkrito sprejel! Dalje je govoril o Macedoniji in Bolgarski ter izrazil svoje simpatije do teh dveh dežel.

PROCES PROTI KNEGINJI HOHENLOHE.

— Lipsko, 24. julija. (Izv.) Danes je bila končana pred državnim sodiščem kazenska razprava proti kneгинji Hohenlohe radi krivega pričevanja in radi podpore, ki jo je kneгинja dala ubeglemu kapitanu Erhardu. Obsojena je bila na šest mesecev zapora.

Tombola »Društva za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški« se vrši dne 2. septembra t. l.

Izbrani dobitniki

Politične vesti.

— »Slovenski Narod« napada »Jutro«. Kar dvakrat so »Jutrovi« modrijani danes pribili, da »Slovenski Narod« napada »Jutro« in vsa demokratska stranka mora biti vsled te ugotovitve prepričana da kadar se »Jutro« z vso svojo zlobo, ki je sorodna z zlobo klerikalcev, zakadi v »Slovenski Narod«, v resnici »Slovenski Narod« napada »Jutro«, ko stvarno odgovori puhli duhovitosti mladinskega glasila. Med naprednjaki je namreč ljudi, ki pravijo, da bi ne smelo biti sporov med »Jutrom« in »Slov. Narodom«, češ, da se s prepripirom v naprednih strankah okoriščaj vedno le klerikalci. Vsem takim naprednim ljudem laže »Jutro« na vso sopo, da ono ne napada »Slov. Narod«, ampak »Slov. Narod« napada »Jutro«. Pa vse to »Jutrovo« zavijanje o napadanju ne izda nič, ker tudi iz demokratskih vrst prihajajo nam vprašanja, čemu pravzaprav se »Jutro« tako neslono zaletava v »Slovenski Narod«, tako bedasto in hudobno kakor dela to »Slovenec«? V demokratskih vrstah so začeli obsojati »Jutrovo« razdiralno politiko med naprednimi Slovenci. Ta politika par načopirjencev okrog »Jutra« v Ljubljani cepi in razkraja. Mi pravimo na to: čisto pravi. Naj le cepijo dalje, se bodo napredni Slovenci toliko prej lahko združili v drugo politično organizacijo, ki bo trdno držala v Sloveniji. »Jutro« je tako zatelebano v svojo nazvedno moč, da danes ne more umeti, kaj mu prinese prihodnost! Še lekal se bo svojih napadov na »Slov. Narod«, pa bo prepozno!

— Veliki kongres Orjune. Glasom sklepa Centralnega odbora se vrši konec septembra v Splitu veliki kongres Orjune. Na kongresu se bodo obravnavala idejna, finančna, organizacijska, disciplinarna in selekcijska vprašanja. To bo prvi kongres delgator Orjun iz cele Jugoslavije.

— Makedonska grupa. Glasom beogradskih informacij so se demokratski poslanci iz Makedonije odločili izstopiti iz stranke in formirati posebno skupino. Danes se ni gotovo, ali se bodo ti skupini priključili tudi makedonski poslanci radikalne stranke. Vsekakor je formiranje posebne makedonske skupine iz stališča notranje politike zanimivo. Makedonski politiki so se namreč doslej priključevali velikim državnim strankam in so od teh pričakovali zdravega in zmernega podpiranja makedonskih javnih gospodarskih in kulturnih interesov. Izgleda pa, da jih je dosežanja državna uprava precej razočarala in da se sedaj pripravljajo osnovati posebno, čisto avtohtono politično skupino. Zankrat bi to bila delovna zajednica za parlamentarno zaščito makedonskih interesov. Pozneje bi se pa po prirodnem razvojem zakonu prav gotovo izcimila posebna makedonska stranka. Mislimo si lahko, da bi v tem slučaju mogel slediti tudi partikularistični makedonski program, ki bi za Makedonijo predvideval posebno stališče v državi. Vsekakor bi ta strankarska formacija pomenila daljno cepitev jugoslovenskih strank v smislu partikularizma in pokrajinstva, kar bi pa ne bilo želeli, ko se je danes celo radikalna stranka, ki je bila nekoč izrazito srbska in plemenska, izpremenila v splošno državno stranko.

— Socijalist izvoljen za senatorja v Ameriki. Iz New Yorka poročajo, da je bil v San Paulu v Minnesoti izvoljen za senatorja Zedinjenih držav socijalist Magnus Johnson, ki je dobil veliko večino nad guvernerjem Preusom, republikanskim kandidatom stranke predsednika Hardinga.

— Francozi in tvornica torpedov na Reki. Reški fašistovski krogi so silno vznemirjeni vsled vesti, da nameravajo nekateri francoski industrialci kupiti tvornico torpedov na Reki. »Idea Nazionale« opozarja italijansko vlado, naj pravočasno pazi na to, da tvornica torpedov ne pade v francoske roke, ker bi Francozi s tem le podpirali Jugoslavijo, kateri se bližajo s tem namenom, da delajo Italiji nasprotstva in nevesčnosti na Jadranu.

— Delavski kandidat za načelnika Beograda. Beogradski delavci kandidirajo za občinske volitve bivšega komunističnega poslana Filipovića, ki se nahaja sedaj v zaporu.

— Redukcija avstrijskega uradništva. Stvelo reducirani uradnikov in nameščencev, ki je znašalo koncem junija okrog 36.000, se je zvišalo v prvi polovici julija na 45.405. Število se je zvišalo zato, ker je bila redukcija izvedena na železnici in v tobačni upravi.

— Akcija socialistične internacionale. V nedeljo se je vršila v Londonu konferenca, ki jo je sklicalo vodstvo socialistične internacionale, da se posvetuje o mednarodnem položaju in stališču, ki so ga zavzele v posamičnih državah socialistične stranke. Na konferenci je bilo sklenjeno, z ozirom na sedanjo izmenjavu not med zavezniki državam prositi člana angleške spodnje zbornice Shawena, naj odpotuje v Porurije in po svojem povratku poroča, kaj je treba ukreniti, da se doseže povoljna rešitev rparatijskega problema.

Dnevne vesti.

VLjubljani, dne 25. julija 1923.

— **Slovenstvo in njega moralni vpliv.** Pred, med in po svetovni vojni smo Slovenci uživali med brati Srbi izredno veliko spoštovanja in uvaževanja. Cenili so nas zlasti radi naše visoke kulture in od nas pričakovali najizdatnejše pomoči pri urejevanju razširjene države. Različne strankarske grupacije pa so prinesle, da smo Slovenci v tem oziru popolnoma odpovedali. Tudi se nas je po vojni polotila psihoza, ki nam je odvzela staro delavnost in brigo za nove javne zadeve in razmere. Zavzeli smo širšo pasivno vlogo ter končno preko SLS, ki je odnesla večino pri zadnjih volitvah, prijavili v federalistični tabor. Mi vemo, da s tako orijentacijo ne soglašajo najboljši del slovenskega naroda in da je med nami dovolj nacionalno usmerjenih sil, ki živo čutijo z novo državo tvorbo in z novo duševno zajednico Srbov, Hrvatov in Slovencev. Toda federalistična opozicija od strani SLS spravlja Slovence v oči srbskega prebivalstva ob staro spoštovanje in upoštevanje in danes se nas v Beogradu ne ceni več tako površno in romantično, kakor nekoč ob preobratu in pred svetovno vojno. Priznati moramo, da smo na vseh poljih odpovedali. Na političnem nismo imeli sposobnih in čistih voditeljev, na kulturnem in prosvetnem polju smo se izkazali z neverjetno malomarnostjo in brezbriznostjo. In vendar govorijo živi interesi naše pokrajine in njene volje do velikega gospodarskega in duševnega razmaha, da vzpostavimo stari moralni ugled Slovencev in da posežemo v novo državno življenje s svežo politično in splošno kulturno iniciativo. Lanski sodelski zlet je pokazal, kaj premore slovenska organizatorična sposobnost. Pa tudi na kulturnem polju imamo toliko moči, da bi se ekspanzija slovenske kulture vrednote pogleda široko organizirati po jugu naše države. Pa tudi na drugih poljih bi lahko z univerzitetnimi strokovnjaki posegali v naše zakonodajno delo. Povsod prilike dovolijo, da se nanovo uveljavimo kot močna kulturna skupina z dobrimi delovnimi kvaliteta. Samo na ta način bomo izbegli nevarnosti, da nas sposobnejše politične in kulturne sile ne potisnejo popolnoma v stran. To bodi nova smer moralnega vpliva slovenskega kulturnega središča v Jugoslaviji.

— **O razpusitvi Korošcev, orlovške organizacije v Sloveniji** piše »Preporod«. Včeraj se je »Slovenec« pridružil, da »Slov. Narod« laže in da »Preporod« nič ne piše o protidržavni akciji »Orlov«. »Preporod« naznanja sedaj tole: »Politijske oblasti razpuste gimnastično društvo »Orel«, katero je vršilo zlasti v zadnjem času separatistično, lahko se reče antidržavno akcijo, o čemur je preiskava podala dokaze.« Današnji »Slovenec« v potu svojega obraza zagotavlja, da je orlovstvo povsem nepolitična mladinska izobraževalna in vzgojna organizacija in grda laž je seveda, ako kdo reče, da se goji v orlovskih organizacijah protidržavni duh in se tam na najnesramnejši način hujša proti Srbom! »Slovenec« naj se nikar ne napenja preveč s svojimi trditvami o nepolitičnem orlovstvu, ker mu tega v Jugoslaviji nihče ne verjeli! Posledice znore Koroševce politike že tepejo Orliče, pa jih bodo teple še bolj.

— **Zastoj točnega izvrševanja sodstva pri ljubljanskem deželnem sodišču.** Pišejo nam: Trgovci se pritožujejo zaradi prepočasnega poslovanja ljubljanskega deželnega sodišča, češ da jim ni mogoče sodnim potom izterjati svojih terjatev, ker dolžniki redoma ugovarjajo tožbi, vedoč, da bo minulo najmanj pol leta, da sploh pride do razprave. V tem času se da celo precej zaslužiti na cennejših zamudnih obrestih in jim torej kaže pravdo zavlačevati. Sodišča, ki so preobložena z delom, pa vkljub temu, da razpravljajo dan za dnevom, ne morejo v primerno kratkem času zmagovalno odločiti o pravdnem gradivu, ki narašča od dne do dne. Toženci upniki pa morajo čakati ter gledati, kako zgineva v pretežni večini slučajev upanje, da bodo sploh kdaj prišli do kritja svojih terjatev, ker jim preti nevarnost, da postane dolžnik, še predno izide sodba — insolvent. Često se primeri, da izgubi trgovec povsem likvidno terjatev, ker ne pride pravočasno do sodbe. Da tako ne more iti dalje, uvidevajo že sodniki sami. Treba bo v najkrajšem času pomnožiti število sodnikov-podincev in senate ter pritegniti v ta namen nekaj počeletnih sodnikov. O važnosti dobrega in naglega sodstva za dobrobit države nam pač ni treba še posebej govoriti. Doslej smo bili mi Slovenci na naše odlične sodnike lahko ponosni. Gotovo tudi še danes nimamo niti najmanjšega poudarka jim kaj očitati. — »Ultra posse nemo tenetur«. — Toda dejstvo, da padamo navzdol in da se tudi v naši sijajni justici pojavljajo vznemirjajoča znamenja, se ne da več zamočlati. Vzrok desolantni razmeri so na eni strani sramotno slabe plače naših sodnikov, na drugi pa počasna centralna uprava, ki ne uvidi niti nujsnosti, niti potrebe, da čim prej uredi razmere, ki postajajo narav-

nost neznosne. Že dolgo se nam obeta zakonska reforma, vsled katere se ima za pristojnost sodišč merodajna cenilna vrednost spornega predmeta izdatno zvišati in odkazati večji del pravnih sodnikom-podincem. Na ta način bi bilo mogoče delo enakomerno razdeliti in pospešiti. Toda v Beogradu se ne zganejo in jih bo treba še večkrat podrezati in opozarjati na važnost dobrega in naglega izvrševanja sodstva v državi.

— **Ob priliki kongresa Jugoslovenskega učitelstva v Ljubljani bo izšel Učiteljski tovariš** v posebni pozdravni in kongresni slavnostni izdaji, ki jo prejmejo vsi udeleženci kongresa in bo tudi obširno v tobakarnah in potom kolportarje na ulici na prodaj. Posebno opozarjamo naše industrijske, trgovske in obrtne kroge na to, radi izredne prilike za oglašanje, ker se bo list razširil s tema izdajama v vse dele naše države.

— **Izpremembe v poštini in finančni službi.** Premješčen je na lastno prošnjo iz Vardišta v Maribor poštar 6. razreda Anžon Križ. Upokojen je poštini uslužbenec 3. razreda Jakob Lah. Sprejeta je v službo na pošti v Trojanih kot pomožna uradnica Zora Benkovič. Višji davčni upravitelj v Celju Rafael Delinšek je trajno upokojen.

— **Karagorgijev dom v Rači.** V pri Kragujevcu se je osnoval odbor, ki si je nadel nalogo, da postavi v Rači kulturni hram, ki bo nosil ime »Karagorgijev dom«. Protektorat nad to akcijo je prevzel kralj, ki je obenem daroval 100.000 Din. Za častne odbojce predsednike so bili izvoljeni ministrski predsednik Nikola Pašić, dr. Ivan Ribar in Ljuba Davidović.

— **Českoslovaški tehnik iz Brna v Sloveniji.** Danes, v sredo ob 22.36, se pripelje v Ljubljano s svojimi slušatelji inž. Anton Smrček, profesor vodnega oddelka brnske tehnike in znanstveni specialist vodnih stavb. Ogledajo si vodne naprave na Fužinah in v papirnici v Večah. Jutri, v četrtek, se odpeljejo ob 12.02 v Falo.

— **Spomenik ministru Draškoviču.** Na včerajšnji seji je ministrski svet določil 100.000 dinarjev za spomenik, ki se ima postaviti v Delnicah umorjenemu ministru Miloradu Draškoviču na njegovem grobu v Beogradu.

— **Odkritje spomenika v Beogradu.** Dne 29. julija bo v Beogradu na slovesen način odkrit spomenik, postavljen padlim junakom, ki so branili Beograd v letu 1914-1915.

— **Napoditi ali napotiti ali — blamaža.** Ponedeljkova »Straža« ostro napada poštne agente ravatelj dr. Debelaka, očitajoč mu brzojavko na mariborsko kolodvorsko pošto, od katere bi morali trije uradniki biti premešeni v Sarajevo. »Straža« trdi, da je dotična brzojavka iz Ljubljane zahtevala »napoditi jih« in pristavi v oklepaju (»kako kakega psa«). Kaj pa če bi bil »Stražin« informator v naglici zamenjal eno črko in sicer mehki d s trdim t? Tedaj bi brzojavka ne bila tako huda in bi zahtevala le »napotiti jih«.

— **Urad za zunanje zadeve** je pooblastil nemška inozemska zastopstva, da izstavijo osebam, ki imajo resen namen posetiti breslavski semeni (najbolje proti predložitvi sejmске legitimacije) na Breslavo se glaseči in na za potovanje potrebnih rok omejeno prehodnico za polovico predpisane pristojbine. Dosedanje omejitve glede skupnih prehodnic odpadejo. Sejmске izkaze, kataloge, prospekte izdajalo sejmjski urad Breslau I. Elizabetstrasse 6 in častno uradni zastopniki v inozemstvu.

— **Klinike za bolno dečo v Beogradu.** Ministrstvo za narodno zdravje namerava pričetkom šolskega leta v Beogradu otvoriti dve kliniki za učence osnovnih šol. Klinike bodo nameščene v lesenih zgradbah posebnega tipa, ki so prišle na račun reparacij iz Nemčije. Glavna naloga teh klinik bo, da šolsko dečo, na kateri zdravniški ugotovijo zdravstvene nedostatkne n. pr.: kožne bolezni, slabe zobe, itd., stalno držijo pod strokovnim nadzorstvom. Lečenje se bo izvršilo brezplačno.

— **Konec prosjačenja.** Ministrstvo za notranje stvari je izdalo odlok po katerem se prepoveduje vsako, kakršnokoli beračenje v naši državi. Politijske oblasti dobi nalog strogo paziti na to, da se ta odredba tudi praktično izvede ter se na ta način zatire beračenje, ki je bilo v marsikaterem slučaju samo špijonaža za razne prevare, vlome in tatvine.

— **Ciklon in toča v hrvatskem Zagorju.** Pretekli teden je divjal v hrvatskem Zagorju strahovit ciklon, poleg česar je padala še gosta toča. Kraj Miljana na Sotli, Veliki Tabor, Desinić in sela proti Krapinskim Toplicam so popolnoma opustošeni. Vinogradi in koruzna polja, glavni pridelek teh krajev so uničeni. Podrlo se je tudi mnogo hiš, kakor je odneslo večina vsem hišam strehe. Na poljih je ležalo do 20 cm visoko ledu. Škoda je ogromna.

— **Potres na Dolenjskem.** Iz Kostanjevice poročajo: Dne 18. tm. ob ¼ 8. smo čuli 2 močna potresna sunka, tretji je bil 21. tm. ob ¼ 2. ponoči, a slabjši. Poškodobnih. 19. tm. je bila tu grozna nevihta. Vihar je podrli drevesa in razkril strehe, vmes je padala rogljasta, debelejša toča kot orehi, ki je pobila mnogo stekla na oknih, na polju in v vinogradih pa napravila ogromne škode. Tudi sadno drevje je precej poškodovano. Potrebno bi bilo, da bi se vlada prepričala o škodi in ubogeta kmeta, kakor vinogradnika nagradila spri-merno vsoto za storjeno škodo.

— **Klopi v parke!** Pišejo nam: Magistrski gremij je sklenil dati postaviti v Šentpeterski park, kjer svira včasih salezijanska godba, 8 novih klopi, ki bodo stale čez 40.000 K. Ker so pa ljudje okoli parka na Taboru ravno tako davkoplachevalci in svežega zraka in odpočitka potrebni, kakor Pirc, dr. Stanovnik, Jegličevi sosedje, zahtevamo par klopi tudi prebivalci ob Taboru v ta park. Enake dolžnosti, enake udobnosti!

— **Kje so letos lastavice?** V tem času smo imeli v Ljubljani in bližnji okolici polno lastav, zadnje dve leti pa jih je videti vedno manj. To priča, da jih lačni polen-tarij onostran meje ob vsaki selitvi več polove, da si ž nimimi in prepelkami zama-se svoje prazne želodce, ker jim manjka tudi vedno bolj tiste slavne suhe polente!

— **Nesnaga v Ljubljanični strugi in — podgane.** V glavno strugo se steka, kakor znano, vsa umazana voda iz hišnih in cest-nih kanalov, zato puhti ob vročih poletnih dneh in nočeh, kadar je zatvornica na Krakovskem nasipu zaprta, iz struge nez-nosen smrad. Marsikdo bi se zvečer spre-hajal ob nabrežju, pa ga ti kužni plini me-teornih voda prepede in ravno tako mora-jo stranke ob nabrežjih, ki bi rade stan-o-vanja prezačile, zapirati okna. Najhujši pa je smrad med kukurno in železniki na mostom, kjer voda stoji in se pari, iz raz-nih kanalov bovine in podzemskih rovov pa se pode ob večernih urah cele jate gnu-snih podgan, ki iščejo raznih odpadkov. Zato javnost zahteva, da se v tem polet-nem času zatvornica na Krakovskem nasi-pu večkrat odpre, da se struga splahne!

— **Privatne radio-postaje.** Minister za pošto in brzojave je izdal naredbo o radio-postajah pri privatnikih, po kateri smejo lastniki privatnih radio-postaj nastaviti sa-mo sprejemnike, ne pa oddajalca. Prva pri-vatna radio-postaja je bila postavljena na Bledu.

— **»Točo je naredil«.** Poročajo nam: Pretekli teden je po Trebelnem in sosednih vaseh pri Mokronogu toča zares hudo po-tolkla. Pripoveduje se, da so kar kosci ledu padali z neba. Takoj se dvignejo kmetje, kmetice, otroci itd. vsi proti župniku, češ on je »točo naredil«. Kričalo se je vse vprek da zakaj pri prejšnjem župniku nikdar to-d toče ni bilo, sedaj pa takoj, ko je nov žup-nik. Le s težavo se je do skrajnosti razjar-jeno ljudstvo pomirilo, da ni prišlo do na-silja. Naenkrat se pa razglasi, da je ravno pred točo nekdo z neko knjigo v roki okoli cerkve hodil. No ta revež bi bil pa že mo-ral prav mnogo batih prestopiti. Seveda, ka-kor se ljudstvo vzgaja, tako pa je...

— **Celjske vesti.** Imenovanje. U-radni predstojnik mestnega magistrata go-spod Ivo Šubic je imenovan za magistrat-nega svetnika in pomaknjen v VII. čin. raz-red. — Knjigovodja mestnega magistrata g. Franjo Kalan je imenovan računskim svet-nikom in pomaknjen v drugo stopnjo VIII. činovnega razreda. — Kavarina »Kos« se imenuje odslej dozdajna »Narodna ka-varna« v Prešernovi ulici. — Samomor-natarja. V hotelu »Pri zamorcu« se je v svoji sobi z jermenom obesil na klinko vrat natarak Fasching. Par minut prej je še strelcel kostom na kletskišču. Vzrok samo-mora ni znan. — Konfiskacija. Torko-va številka »Napreca« je bila konfiscirana, ker je žalila z neko notico Veljčanca po § 91. srb. zak. — Mestni občinski svet je v svoji zadnji seji uredil na sploš-nem temelju predpisov za državne usluž-bence dnevnice za službena potovanja me-stnih nastavlencev. Delijo se v tri kate-gorije in so dnevnicе sledeče: Za uradnike 100 Din s prenočitvijo in 70 Din brez preno-čitve ter vožnja II. razreda. Za poduradnike, služe in organe mestnega vodovoda s pre-nočitvijo 80 Din, brez prenočitve 50 Din ter vožnja III. razreda. Za hišpnce in delavce mezdja od ure 30 Din in vožnja III. razreda. Kilometrina se povzga za vse uslužbence od 2.50 na 5 Din. — V mestnem moškem kopališču je kot kopalski mojster nastavljen in-valid Rudolf Dobovnik. — Odobrilo se je osnutek kupne pogodbe z vojaškim erarjem glede prodaje vojaških objektov, ki so last mestne občine. — Prošnje za dobavo elek-tričnega toka se vrnejo odseku, da ugotovi, koliko je še na razpolago toka. — Gostilni-čarska zadruga je vložila priziv radi povži-lanja cen električnemu toku. Priziv se je zavrnil, ker se je tok povzpel tudi drugim konzumentom. — Letoviščarjev je le-tos precej v Celju. Stanujejo večina na hotelih. — Razpad cerkve. V Celju imamo poleg Rudarske šole cerkvi sv. Maksimilijana, ki je za naše mesto iz več-ozirov zgodovinske važnosti. Pri tej cerkvi-ki je imel benefični tudi veliki slovenski re-formator Primož Trubar. Med vojno je ta prijazna cerkev precej trpela, ker je bilo v njej municijsko skladišče ter je vojašvo cerkev tudi od znotraj zlobno poškodovalo. Bili so tam večina madžarski vojniki. Po vojni je bila cerkev izpraznjena in se za popravilo iste cerkve nihče ne briga ter že skoro razpada. Za časa rimske Celine se je na tem mestu nahajal impozantni forum ter je bil na tistem mestu po pripovedi legen-de obhavljen od Rimljanov takratni celjski škof Maksimilijan. Legenda pravi, da je na mestu, kamor je odletela skofova glava, privrel iz zemlje studeneč, kateri je še do dan-es ohranjen pod kapelico. Bilo bi umestno, če bi se pričela akcija od kakšne strani, da bi se cerkva, ki je za naše mesto res zgo-govinske važnosti, popravila in spravila v dobro stanje.

— **Mariborske vesti.** Ostavko na državno službo je podal okr. sodnik dr. Milivo Jenko, rodom ljubljčan. — Pogreb žrtve Drave. V nedeljo se je v Ribnici na Pohorju ob veliki udeležbi duhovnikov, bogoslovcev in občinstva vršil pogreb zad-nje najdenega vtopilca, bogoslovca Der-ževnika. Ob odprtem grobu so govorili žup-nik Fišer, akademik Valovec in Petron. — Veljasten pogreb je imel v petek dopoldne v Breznem ponesrečen, splošno priljubl-jeni župnik Volčič. Pogreba se je udele-žilo blizu 40 duhovnikov iz raznih krajev. Nagovor v prenapolnjeni cerkvi je imel pro-fesor dr. Medved, katerega spomini na po-nesrečenega župnika so povzročili globoko žalovanje. Mašo zadušnico je daroval dekan dr. Mörtl. Ob grobu so govorili: župan Jen-čič, nadučitelj Hren in breznški nadučitelj Krajnc. Pevski zbor »Velka« iz Podvelke se je od rajnega svojega člana poslovil, ko je sprevod obstal pri župnišču in na odpr-tem grobu. Dravska dolina ni še doživela takih pogrebov in bolje bi bilo, da bi jih ne bila tudi to pot. Blag spomin žrtvam Drave, zlasti pa pokojnemu Volčiču. — Ne-sreča. V delavnici Južne železnice je v nedeljo zelo težko ponesrečil na nogah in gornjem delu telesa 23letni delavec Anton Muhič, bivajoč v Radvanju. Muhiču je zdr-žala na noge težka železna ploča. Režini

oddelek ga je v brezupnem stanju prepeljal v javno bolnico.

— **Z Dolenjskega.** Naša mladina ima sedaj počitnice. Raja in se veselijo počitnic, a roditelji skrbje: kam naj spravijo njih otro-ke, ki so sedaj dovršili osnovne šole. V re-alko ali gimnazijo ne morejo vsi iz raznih razlogov. To so večinoma v mestih. Imamo pa sedaj, ako se ne motim, v naši Jugosla-viji 35 meščanskih šol. Meščanske šole se nahajajo v večjih krajih. Te šole naj naša mladina obiskuje. In zakaj? V teh šolah si otrok razširi svoje znanje, ki je bode po-treboval za — dom. Da postane deček do-brer gospodar, je umestno, da poseba me-ščansko šolo. Ako ne bode dečku zadosta-vala meščanska šola, lahko potem še ob-iskuje druge strokovne šole, kjer si bode še bolj razširil svoje duševno obzorje. — Tam si bode deček pripravil pot v bodo-čnost. Kdor ima tedaj namen imeti doma svojega sina, da bode dober gospodar, naj ga všola v meščansko šolo in naj ga potem odda trgovski ali kmetijski šoli in gotovo bode dober pokroditelj. 19. t. m. se je ob 2. do 3. ure popoldne nebesni svod preobla-čil. Bliskalo in grmelje je. Lil je hud dež, a padala je po raznih krajih Dolenjske huda in debela toča, kakor orehi debela, ki je napravila mnogo škode. — V Kostanjevici je vse poklesnila in tudi je segala preko Mir-ne peči dalje do Muljave, Jurčičevega rojst-kraja, kjer pa ni napravila prav mnogo ško-de. — Umestno bi bilo, da se naši kmeto-valci v bodoče zavarujejo proti škodi toče.

— **Bestialen roparski umor v Gradcu.** V soboto ponoči se je izvršil v Gradcu be-stialen roparski umor, ki je razburil celo mesto. Žrtve tega umora je bila 69letna starka Terezija Osinger, katero je v ne-deljo zjutraj našel neki deček ležati v mlaki krvi v njeni trgovini, ko je prišel po kruh. Starka je imela na glavi več zijačočih ran, storjenih z nekim topim orožjem. Vsi pre-dali trgovine so bili s silo razbiti in odne-sen iz njih ves denar. O zločincih policija še nima sledu.

— **Strašni dvojni umor v Ljutomeru** se je v toliko pojasnili, da je osumljeni ruski kapetan dokazal svoj alibi, dočim je uvodna preiskava zelo obtežila slugo inž. Ganusa (mož oziro. oče umorjene žene in otroka). Umorjena žena Ganusa je imela za nohti več koščkov kože iz obraza zločinskega sluga. Dočim je sodišče kapetana že izpu-stilo iz preiskovalnega zapora, bo sluga počakal v preiskovalnem zaporu porotnega zasedanja v Mariboru.

— **Velik vlom v Sisku.** V noči od 22. na 23. tm. je bilo vlomljeno v državni dav-či urad v Sisku. Vlomilci so blagajno na-vrtnal in odnesli iz nje 350.000 Din gotovine in sicer 100 komadov po 1000 Din, ostalo v bankovcih po 100 Din. Zagrebška poli-cija je takoj odposlala na lice mesta svoje detektive.

— **Tragedija siromašnega dijaka.** Za-strupil sestro in se obesil. Pred kratkim se je vrnil veterinar Jovo Erceg iz Brna v svoje rodno mesto Krupice v Bosni. Prišedši domov je našel težko bolno sestro, kateri so bili odvzeti obe nogi. Erceg je bil iz revne hiše, študiral je kot štipendist, sestro pa so vzdrževali sorodniki. Videč, da sestra ni več pomoči, se mu je življenje zagrenilo in končal je sebi in sestri ze-meljske muke. Sestro je zastrupil s klo-romformom in sam se je poskušal obesiti. Ker se mu je pa vrv odtrgala je skočil v reko Uno in utonil. Zapustil je več pisem v katerih se oprošča svojim prijateljem in profesorjem.

— **Žrtve kopanja v Dunavu.** Pišejo nam: Dne 14. julija so šli neki cariniki ba-tinske carinarne na kopanje v Dunav, med njimi tudi carinik Janko Kleva. Slovenec, bagunec iz Istre. Na tem mestu, kjer se iz-liva potok Karašica v Dunav, je plaval ter za je udarila kap v srce. Tukajšnji učitelj g. Giekič je skočil v vodo, da bi ga rešil, ali bilo je nemogoče, ker je na tem mestu voda preveč deroča ter se pri tem skoraj sam vtopil, da ga niso rešili prisotni. Truplo po-nesrečenega Janka je bilo najdeno še istega dne. Bil je jako dober tovarš in narodnjak. Vedno ga je jako bolela usoda njegove ne-srečne domovine. V tem kratkem času, od-kar je bil v Batini, si je pridobil pri vseh velike simpatije. Najbolji dokaz za to je bil pogreb 15. t. m., katerega se je udeležilo vse občinstvo. Lahka mu bodi baranjska zemlja! N v m. p.!

— **Nesrečna ljubez.** Z drugega nad-stroja novosadske holnice je skočila je dni neka Katica Jakič iz Turije. Pri padcu pa je ostala popolnoma nepoškodovana. Takoj naslednjega dne pa je še enkrat skočila iz okna in je padla tako nesrečno, da je malo verjetno, da ostane na življenju.

— **Ogromna globa.** Finančno minist-rstvo je kaznovalo trvdko Braće Ham iz Osijek radi tihotapljenja svil v Madžar-sko na 7.000.000 Din. Zaplenjeno blago se bo prodalo na javni dražbi. Kot skrivci pri tem tihotapstvu so bili oddani sodišču revizor Gjorgje Ivković in carinik Rudolf Merk.

— **Zločin iz ljubosumnosti.** V zrebkih Karlovcih je neko Suzano Morvaj zabodil njen ljubimec z nožem, radi tega, ker je govorila z nekim drugim mladeničem. Morvajeve je podlegla težki poškodbi.

— **Razne tatvine in vlomi.** Martij Kri-stan iz Ljubljane je bil ukraden 250 Din vreden psiček. — V Hradeckega vasi je bilo vlomljeno v stanovanje rodbine Štru-kelj in odneseno z balkona raznih predme-tov v vrednosti 825 Din. — Josipu Bregan-tu je bila v Dravljah s koleca ukradena zračna sesalka, vredna 90 Din. — Dne 16. tm. je bilo vlomljeno v Medvodah v stan-o-vanja Riharda Sušnika. Tatovi so odnesli štiri zavese v vrednosti 500 Din. — Na Studencu je bilo vlomljeno v hišo Jakoba Kocijančiča in odneseno za 1785 Din raz-nih predmetov. V Hrvači v Dolnji vasi je bilo posestnici Angeli Tankovi 18. tm. ukradeno več zlatih predmetov in sicer 500 Din vredna verižica, 250 Din vreden po-ročni prstan, 250 Din vredna damska ura in 200 Din gotovine. — Istega dne je bilo ukradeno tam stanujočemu Ivanu Mohorju 1640 Din gotovine in 250 Din vreden po-ročni prstan. — Jostpu Borlaka je bila vze-ta ura »Schaffhausen«.

— **Nove knjige.** Mjenično pravo za skolski in svakišajnu potrebu priredil dr. Branko Deželic in dr. Stanko Deželic. Sadr-žaje zakonski članak XXVII. 1876 o mjen-benem zakonu s osobitim obzirom na za-kone valjane u Kraljevini SHS (u Vojvo-dini, Srbiji, Bosni, Hercegovini, Sloveniji, Dalmaciji i Crnojgori.), te na sve ostale zakone i naredbe odnoseće se na mjeni-čni postupak. Ima 360 strana teksta na ve-likom formatu, te će dobro poslužiti sva-kom privredniku i pravniku, diaku i profe-soru. Vezano u tvrdi karton stoji Din 80. Naklada St. Kugli, Zagreb.

— **Nesreča.** Danes ob pol 1. uri je padel raz stavbenega odra pri Trgovski banki na Dunajski cesti neki delavec, kateri se je pri padcu tako ponesrečil, da so ga morali pre-peljati v Splošno bolnico.

— **Prodaja steklene reklamne tabele.** Mestna občina ljubljanska prodaja veliko stekleno reklamno tablo (firma-table v pri-bližni izmeri 21.30 m x 60 cm), ki je pri-trijena na hiši Kongresni trg 14. Reflek-tanti se vabilo, da vložijo tozadevne pisme-ne ponudbe pri mestnem gospodarskem uradu do 31. julija 1923 z navedbo ponu-denega zneska. Tabla se bo potem o. m. n. najvišjemu ponudniku, ki jo bo moral v najkrajšem času odstraniti na svoje stroš-ke in skrbeti, da se okruženj omet popra-vi in spravi fasado, kjer je pritrijena tabla v nepoškodovan stan.

— **Ugodil je vsem zahtevam moder-ne pisalne stroja edine »STOEWER«** zastopstvo Ljubljana, Selenburgova ul. 61.

— **»Borba za ljubzen in prestol«** v kinu »Matica«. Ta prvovrstna učinkovitost — prekrasna cirkuška drama, se predvaja od četrtka dalje do sobote. Omembe vredno je, da je film izdelan od iste tvornice kot sta bili izdelani že izranni filmski senzaciji »Ljub-ljence kraljice« in »Okro mrtveca«. Jasne slike, krasni momenti, izvrstna režija. — Skratka brez pretiravanja eden najlepših fil-mov te sezone. Predvaja se od četrtka do nedelje »Borba za ljubzen in prestol« je film-ska atrakcija!

— **Zagonetka! Kino »Tivoli! Zagonetka!«** Film brez imena. Največje ekscentrično filmsko delo, kakor se slično dosedaj še ni predvajalo. Najbogatejša žena, nositeljica znanega imena Newyorške družbe v glavni vlogi pod strogim inkognitom. Oglejte si za zagonetni film. Mogoče ga spoznate... So-dolnje elita nemških igralcev. Predvaja se od četrtka do nedelje.

— **Kongres UJU v Ljubljani.**

— **Minister prosvete v Ljubljani.** Ka-kor izveemo, namerava posetiti kongres ju-goslovenskega učitelstva v Ljubljani dne 5. 6. in 7. avgusta tudi minister prosvete g. Miša Triunović. Mudil se bo v Ljubljani več dni.

— **Vsem gg. gostilničarjem v Ljubljani** V dnevi 5. 6. in 7. avgusta t. l. se vrši v Ljubljani kongres jugoslovenskega učitel-stva. Prijavljenih je preko 4000 udeležnikov. Podpisani kongresni odbor prosi vse gg. go-stilničarje, da bi imeli v teh dneh po mož-nosti pripravljenih nekaj več jedi, ker bo-mo porazdelili goste po vseh gostilnah, s ka-terimi smo bili dogovorjeni. Prvotni načrt, da bi gotovo število gostov kar vezali na posamezne gostilne, se nam zdaj neizvedljiv in smo ga opustili. Prosimo p. n. gostilničar-je, da se drže dogovorjenih cen in goste čim najboljšo postrežejo. — U. J. U. Pover-jeništvo Ljubljana.

— **Sokolstvo.**

— **Sokolski župni zlet v Splitu.** V ne-deljo se je vršil v Splitu sokolski zlet split-ske župe, ki mu je prisostvovalo nad 10 tisoč ljudi. V soboto zvečer je bil komerz in je bilo vse mesto svečano razsvetljeno. Akademiki na obali je trajala do polnoči. V nedeljo zjutraj se je vršila impozantna sokolska povorka s konjenico in 12 propo-ri na čelu. Povorko je spremljalo 10 godb. Prebivalstvo je Sokole ter vojsko in mor-narje, ki sta bili v sprevodu, frenetično pozdravljalo. Po obhodu so s tribune na obali govorili starosta brat Laus, splitski župan dr. Tartaglia in savezni delegat brat Ivan Bajžeti iz Ljubljane. Na sokol-skem stadionu so se popoldne vršile vež-be, na katerih so sodelovali vojniki in mor-narji. Pri javni telovadbi je bil navzoč tu-di českoslovaški minister prosvete g. Gus-tav Habermann, ki biva v Splitu na leto-vanju. Svečanost splojena z ljudsko veselje-co, je trajala do polnoči ter je uspela do-bro v vseh ozihi.

— **Blejski Sokol** ima v nedeljo dne 29. julija svoj vsakoletni nastop. Na tratič pod strmim gradom se vrši točno ob 3. popo-dne javna telovadba ob sodelovanju mariborske vojaške vodbe. Vse okoličane, pri-jatelje napredka in kulture bratsko vabi Sokol. Zapravka!

— **Turistika in sport.**

— **Beogradski SK.** Vardar gostuje v so-boto in nedeljo 28. in 29. t. m. v Ljubljani. Igra dve nogometni tekmi z našim prvacom Biriho. Vardar je za Beograd. SK. drugi beo-gradski klub, ki poseti Ljubljano. Uživa ja-ko dober sloves ter velja za najhitrejši in najbolj agilno moštvo Beograda.

— **Borzna poročila.**

— **Carib.** 25. julija (Izv.) Današnja predborza: Beograd 6.—, Berlin 0.0012, Amsterdam 219.—, Newyork 5.58, London 25.66, Pariz 33.—, Milan 24.40, Praga 16.625, Budimpešta 0.04, Bukarešta 2.855, Varšava 0.0037, Dunaj 0.0078¹/₄, Sofija 5.50.

— **Trst.** 24. julija. Beograd 24.30, Ber-lin 0.006, Praga 67.75, Pariz 136.50, Lon-don 104.50, Newyork 22.70, Curih 405.—.

— **Poizvedbe.**

— **Zgubil se je mlad bel pes z rujavimi lisami** na glavi. Pošteni naiditelj se prosi naj ga pripelje proti nagradi na naslov I. Müller mesar, Sp. Šiška, Kauškova cesta št. 303.

Bedna inteligenca.

Članek, ki ga je pod tem naslovom objavil »Slov. Narod« v 160. letošnji čeno, da ga državno uradništvo ne bo neprijetno občutilo. Članek je sicer pisan v dobrem namenu in vsebuje marsikatero resnico, a ne dela pravega razločka med tem, kaj more in kaj mora biti. Istina je, da ima uradništvo le malo resničnih prijateljev in da se mu je doslej pod vsemi vladami enako slabo godilo. Obetalo se je vedno mnogo, dalo ubogo malo in še to malo v takih okoliščinah, da ni nič zaleglo. Istotako ne more nihče ugovarjati trditvi, da se je doslej uradniško vprašanje izkoriščalo v strankarske namene. Toda to so tako znana dejstva, da jih skoro ni treba več ponavljati. Če naj tiči v tej konstataciji nekaj opomin za uradništvo, je ta opomin nepotreben. Uradništvo razume dobro ves položaj in ne bo se dalo speljati od nikogar na led. Uradništvo ima bridkih izkušenj dovolj, da ve razločevati med besedami in dejanji. Obljube so bile še vedno poceni. Teh je imelo uradništvo dovolj, zdaj pa je čas, da se mu tudi kaj dá ...

Moti se, kdor misli, da je zahteva uradništva v današnjih razmerah kaj več kot kar je neobhodno potrebno. Pisec teh vrstic je državni uradnik. Ve, kako se je živel pred vojno in kako se živi sedaj. Da bi izhajal tako, kakor je izhajal pred vojno, bi moral biti njegov prejemnik petinastkrat do dvajsetkrat večji kot so faktično. Kdo zahteva kaj starega? Mislim, da bi bil vsak uradnik že vesel, ako se mu prejemki tudi le podvojijo! Da bo še bolj očitno, kako globoko je državno uradništvo v smotnem pogledu padlo, naj omenim, da sem imel pred štiridesetimi leti kot praktikant mesečno 43 gld. 33 kr., danes pa okroglo 7000 K. Sedaj pa vpoštevajte takratno in sedanje vrednost denarja in računajte! Kaj boste videli? Da sem imel tistokrat več kot imam sedaj po štiridesetih letih vestnega in trudopolnega službovanja! Človek nerad iznaša svojo revščino na dan, a včasih to mora storiti, ker bi se sicer morda mislilo, da je vse, kar se piše o bedi državnega uradnika, gola fraza in nič drugega kot agitacijsko sredstvo!

Položaj državnega uradništva je tem prekernejši, ker privatna podjetja duševno delo neprimerno bolje plačujejo kot država. Bančni pa tudi drugi privatni uradniki so, kar se tiče gnotnega položaja, napram državnim uradnikom veliki gospodje, dasi dostikrat nimajo niti približno iste kvalifikacije. Privatni uradnik vsled tega lahko svojemu statusu primerno živi, državni pa nikakor ne more. Neskladnost v plačah duševnih delavcev pa ima za tisto uradništvo, ki je slabše plačano, še druge nepravilne posledice. Dejstvo, da je mestni magistrat ljubljanski svojim uslužbencem plače zvišal, bo državni uradnik občutil dvakrat, ako se njemu plače vsaj v isti meri ne povišajo, prvič ker pač ne bo imel toliko, kot njegov kolega v mestni službi, drugič pa tudi zaradi tega, ker bo skušal magistrat večje izdatke za uradništvo pokriti z novimi davčninami, ki bodo povzročile še večjo druginjo ...

Dejstvo, da položaj inteligence tudi drugod dandanes ni sijajen, ne more muditi onemu, ki nima niti najpotrebnejšega za življenje, nikake tolažbe. Sicer pa mislim, da ne odgovarja resnici, da bi bilo državno uradništvo še kje tako slabo plačano kot je pri nas. Ako avstrijski uslužbenci neprestano groze vladi s stavko, to še ni dokaz za to, da so slabše plačani kot so državni uslužbenci pri nas. Kolikor so avstrijske razmere pisce teh vrst znane, se godi avstrijskemu uradništvu vse boljše kot našemu, in to več kot v enem pogledu.

Sicer pa ne gre za to, kje se uradniku bolje ali slabše godi. Nevoščljivost ne sme igrati pri tem nikake vloge. Zastran mene uradniki v Avstriji in drugod lahko vsak dan šampanizirajo. Jaz jih zaradi tega ne bom zavidal, niti ne

kdovekaj blagorval. Tu gre zgolj za vprašanje: ali ima pri nas državni uradnik toliko, da lahko pošteno preživi sebe in svoje, ali nima? In to je tisto žalostno, da moramo dati na to vprašanje odločno negativen odgovor! Naše državno uradništvo, kolikor morem jaz presoditi njegova stremeljenja, ne zahteva nič drugega, kot ono, kar za življenje absolutno potrebuje. Biti ali ne biti — to je vprašanje! Po razkošnosti, mislim, ne hlepi dandanes pri nas noben državni uradnik. Vse, kar si človek želi, je to, da ne bi po tolikih letih truda in skrbi gladoval ter vzbujal pomilovanje pri vseh onih, ki so bili bolj pametni in se niso posvetili javni službi.

Naše uradništvo je pravzaprav občudovanja vredno! Navzlic vsem bridkim izkušnjam, navzlic mnogoterim prevaram vsaj na svojem mestu in vrši prejšnji kot slej vestno svojo dolžnost. Ali bila bi usodna zmota, ako bi se merodajni krogi tolažili s tem dejstvom in mislili, da pojde še dalje tako. Naše uradništvo prenaša heroično svojo bedo, ker ljubi svojo domovino. Toda tudi ljubezen ima svoje meje. Več kot enkrat je uradništvo že omagovalo, a kar mu je dajalo v kritičnih trenotkih moč, to je bila nada, da se ga država končno vendar le usmili. Še eno iznadenje in — katastrofa bi bila neizogibna!

Upajmo, da se izteče vse po sreči. Kralj sam je več kot enkrat pokazal, da mu je usoda uradništva pri srcu, več kot enkrat je izrekel željo, da se uradniško vprašanje čim prej reši. Preko te želje parlament ne more in ne sme iti. Ne sme iti pa tudi preko dejstva, da uradništvo pri sedanjih prejemkih in sedanjih draginskih razmerah v istini ne more več živeti! V vitalnem interesu države je, da ima tako uradništvo, ki se lahko nanj zanaša, in kdor bi hotel rešitev uradniškega vprašanja še zavlačevati, bi dokazal samo, da je sovražnik države!

Uradnik.

„Venkov“ o Radiću.

Uradno glasilo češkoslovaške vlade »Venkov« je posvetilo našim političnim razmeram članek, v katerem izjavlja: Radić izraža Mussoliniju prav idealno na roko. Njegova politična vtrglostost se prav nič ne ozira na to, kako si maneo v Rimu roke, ko odvraca on s svojimi ekstravagancami pozornost celokupne jugoslovanske javnosti od adrijskega sovražnika, ki sili Beograd k zaščiti države proti notranjemu sovražniku njenega edinstva baš v trenutku, ko bi potreboval vse svoje sveže sile, da končno uspešno reši reško vprašanje. Toda kaj briga Radića varnost, prestiž in moč države, s katero so Hrvati po stoletnem madžarsko-italijanskem zatiranju končno dosegli nacionalno svobodo, ko pa gre za nemogoče predstave v njegovih, z megalomanijo prepojenih možganih? Ako bi bil v resnici velik politik, kakor se smatra, ako bi tekkel po njegovih žilah vsaj en atom državniške krvi, bi bil že davno izprevidel, da je njegova borba proti Beogradu borba za Rim. Hrvati, ki jih je s svojim nacionalističnim programom pridobil zase, delajo danes za Italijo mnogo bolj in sigurneje, kakor pa bi moglo to storiti armada črnosrajčnikov. Mussolini bi bil res naven, ako bi tega položaja ne izkoristil, Radićeva borba je namreč prekoračila meje borbe za politični program in glada že za koronine državne obstoja, ker razširja strast in peni valove notranjepolitičnega življenja tako neverjetno, kakor bi drvel za ednim ciljem: enkrat za vselej pokopati srbsko-hrvatski sporazum.

Zato se ni treba čuditi, da Pašić, ustavitelj Jugoslavije, ki je med vojno ves čas čisto nesebično deloval na čelu kraveče Srbije za veliko Jugoslavijo, v kateri bi bila dana Srbom. Hrvatom in Slovencem možnost skupno urediti novo nacionalno eksistenco, energično brani edinstvo in temelje te tvorbe, ki je edino jamstvo za to, da nobeno teh plemen ne bo več zasušeno. Celo ako bi mu bilo mogoče pred enim ali dvema leti očistiti zmožo, moramo danes občudovati treznost in potrpežljivost, s katero prenaša Radićovo delovanje, ki uničuje to, kar je zraslo iz krvi srbskih bojevnikov.

Da je šel Radić v zadnjem času še dalje, kakor to dopušča pametnemu opozicijskemu politiku obzir na državo, dokazuje okolnost, da so se pojavile v slovenskih listih vesti o nameri klerikalcev zapustiti Radićev opozicijski blok, pridružiti se radikalnem in udeležiti se pozitivno dela v narodni skupščini. Vodja dr. Korošec je preveč izkušen politik, da bi ne razumel, da taka politika negacije in abstinence, kakor jo uganja Radić prinaša stranki samo škodo, ne pa koristi.

Dalje govori list o nedavnem kongresu SLS v Celju in naglašja, da se Radićeva nade glede skupne akcije z našimi klerikalci niso uresničile ter sklepa: Toda tudi v hrvaškem taboru ni več absolutne udanosti v Radićovo voljo. O tem pričajo vesti o težnji hrvaške inteligence v Bosni, Dalmaciji in Hrvatski sami za samostojno akcijo, ki bi vrnila Hrvate k aktivnemu parlamentarnemu delu. Pa če tudi bi te vesti izvirale samo od onih, katerim bi ugnel Radiću namkionjen tisk zatirjati, da sliši on sam rasti travo, vendar ni dvoma, da mnogi pametni in trezni ljudje na Hrvaškem obsajajo danes abstinenčno politiko Radića kot veliko zlo in kot razmah plemenske nesloge v še večjo nacionalno in avtonomno razcepjenost. Čuti se potreba, da inteligenca izvede narod iz zmotne in nadomesti njegove slabe voditelje z boljšimi.

Priseljenci in priseljenski oblasti.

VI.

Otroci in spremljevalci.

New York (Jugoslovanski Odelek F. L. I. S.) Otroci pod šestnajstim letom, priseljenci se v Združene Države, morajo potovati v spremstvu očeta ali matere ali pa prihajati k starišem oziroma k enemu izmed njih. Ako ne potujejo skupaj s stariši oziroma ne prihajajo k njima, je prepričanje uvidenosti priseljenskih uradnikov v pristanišču prihoda, da-li se jim dovoli vstop v Združene Države ali pa ne; proti njihovi odločitvi je dovoljen priziv na sekretarja dela.

Vsi otroci, ki ne prihajajo v spremstvu očeta in matere, so pridržani na priseljenski postaji v svrhu posebne preiskave, razun ako oče ali mati, že stanujoča v Združenih Državah, pride osebo po otroka in dokaže v popolno zadoščenje priseljenskih oblasti svoje sorodstvo in odgovornost za otroka. Odborj za posebno preiskavo (Board of Special Inquiry) imajo pravico, da dovolijo vstop otrokom, ako odgovarja splošnim predpisom priseljenskega zakona in ako je dokazano, da prihajajo k očetu ali materi.

Ako pa ni otrok v spremstvu očeta ali matere, niti ne prihaja k njima, sme Board vendarle pristopiti otroka v Združene Države, ako uvidi, da je otrok krepak in zdrav, da ni bil v inozemstvu predmet javnega dobrodelstva in da prihaja k bližnjim sorodnikom ali pa k osebam, ki ga hočejo posinoviti; ti poslednji morajo biti zmožni in voljni, da ga vzdržujejo in primerno oskrbujejo, in morajo izjaviti, da bodo pošiljali otroka v šolo do njegovega šestnajstega leta in ga ne bodo poslali na delo, ki ni primerno za njegovo starost.

Navadno se v takem slučaju zahteva položitev jamščine (fend) kot pogoj za pristopitev, ali odločitev v tem pogledu ni mogoča vnaprej, predno je otrok priseljen v ameriško luko, niti ne more sekretar Dela ukretni ničesar prej, nego so pristaniške naseljenjske oblasti razsodile o stvari. Ako kdo pošilja otroka v Ameriko le radi šolanja, treba dokazati, da on prihaja zares v to svrhu, da je namenjen v šolski zavod uveljavljenega značaja in da je preskrbljeno za njegovo vzdrževanje in učne stroške. V tem slučaju se skoraj vedno zahteva položitev jamščine.

Ako otrok prihaja v spremstvu očeta, matere, sorodnika ali druge osebe, je spremljevalec tudi pridržan na priseljenski postaji, in odločitev glede njegove pristopitve se navadno odloži, dokler ni rešeno vprašanje otroka, katerega je spremljal. Isto se godi ne le v slučaju spremljevalcev otrok, ampak tudi spremljevalcev bolnikov in drugače onemoglih priseljencev. Ako je spremljevalca oseba izključena, se tudi spremljevalec deportira, tako da je ne more spremljati in oskrbovati tudi na povratni vožnji. Ako dotični otrok, bolnik ali onemogli priseljenec prihaja v spremstvu več oseb, potem je le eden izmed njih, najraje sorodnik ali naravni varuh, pridržan na pri-

seljenski postaji in sledi usodi spremljevalca.

Ravnatoko, ako se cela družina priseljuje skupaj v Združene Države in je oče ali mati član družine, od katerega so ostali odvisni, postavljen v bolnišnico na priseljenski postaji, je vsa družina pridržana, in se rešitev vprašanja pristopitve posrednih članov družine odloži, dokler ne bo dotični vzdrževatelj odpušen iz bolnišnice. Ako pa oni član družine, ki je bil pridržan v bolnišnici, ni potreben za vzdrževanje družine, se ostalim članom družine, ako drugače odgovarjajo priseljenskim predpisom, more dovoliti vstop v Združene Države; morajo pa položiti svoto denarja, ki naj zadostuje za pokritje potnih stroškov pridržane osebe v kraj, kamor je namenjena. Ako je pridržani član družine otrok ali pa taka oseba, ki radi katerega vzroka potrebuje spremljevalca za nadaljnjo vožnjo oziroma v slučaju deportacije za vožnjo nazaj, se mora položiti dodatna svota denarja za stroške in vožnjo dotičnega spremljevalca.

To postopanje s spremljevalci je jako važno, kajti dostikrat se dokaja, da priseljenci na poti v Združene Države prevzemajo na sebe dolžnost, da pazijo na katerega otroka, bolnika ali invalida, ki nima nikogar, ki bi ga spremljal. Ti priseljenci se morajo zavedati, da prevzamejo s tem veliko odgovornost na sebe in da utegnejo biti sami deportirani, ako bo oseba v njihovem spremstvu izključena, kajti v tem slučaju zakon zahteva, da otrok, bolnik ali invalid mora biti spremljan tudi na povratni vožnji. Dostikrat pa, zlasti v slučajih, kjer bi deportacija spremljevalca pomenjala izredno zlo za istega, sme Secretary of Labor dovoliti, da si spremljevalce pošče namestnika.

Spremljevalci, ki so bili deportirani radi izključitve spremljevalca, smejo zopet zaprositi za vstop še le po enem letu po deportaciji razun vsled posebnega dovoljenja sekretarja Dela. Ravnatoko se otrok, ki je bil izključen, ker ni bil 16 let star in ni bil v spremstvu nikogar, sme povrniti takoj, ako se drugi povrne s kakim spremljevalcem, oziroma ako je med tem dosegel 16. leto starosti.

Razne stvari.

* Najden dvanaestkratni diamant. — V Kimberleyu v Južni Afriki je bil najden v rudniku Wesseton krasen diamant, ki tehtal 20 in 3/4 karata. Diamant je den najlepši do sedaj izkopanih in je vreden okoli 50.000 dolarjev. (V naši valutni okoli 20 milijonov kron.)

* Katastrofalno pomanjkanje zdravnikov na Ruskem. Po raznih poročilih deluje danes v Rusiji samo 13.000 zdravnikov, dasi jih je pred svetovno vojno ordiniral 32 tisoč. Sovjetska vlada je odredila, da bo v bližnjih letih izšlo iz visokih šol najmanj 17.000 zdravnikov. V zadnjih petih letih je pa ne glede na minimalne zahteve jako malo visokošolcev študiralo medicino.

* Poređen citat. Svojedobno zelo slavne italijanske učitelja petla in vodjo izborne pevske šole v Neaplju Nicola Porpora (1685—1767) je nekoč vprašal: »No, kako se Vam pa kaj naš organist dopade?« Smehljaje odvrne veliki mojster: »Brez dvoma je izborni podkovnik v svetem pisnu, kajti njegova levica resnično ne ve, kaj dela desnica.«

* Lastavčije gnezdo v ordinacijski sobi zobnega tehnika. Tako posebnost imajo Češke Budejovice. V moderno, elegantno opremljeno sobo zobnega tehnika Pražnega je spomladaj priletel par lastavic pa si začel zidati gnezdo nad električno svetilko, ki je pritrjena k stropu. Zobozdravnik ni delal ljubimim krilatim gostom nobene zapreke in tako ima danes veselje s celo lastavičjo družinico, zakaj te dni se je izvalilo pet mladih lastavic. Zanimivo je, da se lastavice prav nič ne boje številnih pacientov in so v ordinacijski sobi popolnoma domače. — V Ljubljani nimamo slovanski duši toliko priljubljenih ptic lastavic, ker si ne upajo k našim hišam zaradi kavk, ki bi jim hitro popljal jajca v gnezdu. Zaradi lastavic, ki pokončajo toliko škodljivih mušev, zaradi zalih škinkavcev in drugih mušev pevecov, katerim tudi kavke pokončavajo zarod moramo napovedati škodljivost in zoperni kavki brezobzirni boi.

* Zanimiva operka. V neki stari grobnici v Angliji so pri prekopavanju našli na jako zanimiv testament iz leta 1733. Katerega lastnik Underwood je umrl v Whitlesonu. Testament se glasi: 1. Na moj grob se naj položi takoj po mojem pokopu bela plošča mramorja z napisom: Non omnis moriar (Ne bodem popolnoma umrl!) 2. Ko bo to opravljeno, naj 6 gospodov zapoje

Horacijeve vrstice 20. ode iz Knjige II. 3. Naj ne zvonijo nikak zvonovi in naj me tudi nihče v kričečih oblekah ne spremlja h pokopu. 4. Krsta naj bo zelena pleskana, ker je bila to vedno moja srčna barva. 5. Naj se me v mojih navadnih oblačilih položi v krsto: Horacija pod glavo, Bentleya Miltona (pisatelj) k nogam, mal grški testament v desnico, malo Horacijev odelico v levo in Bentleyevega Horacija pod sežo. 6. Naj moja sestra zgoraj imenovanih 6 prijateljev pogosti in naj vsakemu za njegov trud izplača 12 guineev. 7. Naj teh 6 gospodov po večerji na dan mojega pogreba zapoje 31 odo Horacijeve prve knjige, pri kozarcu vina pa naj pozabijo na Underwooda.

* Naj pride na sestanek ... Pretekli mesec je švedski kralj Gustav med svojo dnevno korespondenco našel pismo sledesice vsebine: »Ljubljani — v ponedeljek ob 6. uri zvečer Te čakam na trgu Obin. Čakala bom do 7. glej, da ne prideš prepozno! Tvoja Ester.« Kralja je to nenadno povabilo na randevous osupnilo. Ko pa je kasneje razmotril kovertko, je na svojo največjo zadovoljnost opazil, da je bil naslov pravega adresata s poštnim žigom zamazan: »Stibenson, štev. matroloke 287, mornar na šolski ladji Nieg, Vel. Gustava V.« Od celega naslova se je jasno čitalo samo ime ladje in pošta je oddala pismo v dvorno pisarno. Po kraljevi zapovedi je Stibenson dobil še tekoni iste ure dopust, da mu la Ester ni predolgo čakala nani.

* Zgodovina valčka. Malokateremu vnetemu občevalcu valčka bo menda znan komponist znanega in po celem svetu priljubljenega valčka »Nad valovje«, ki ga ni založil nihče od evropskih komponistov, temveč je njegov avtor Juvenino Rosas, po rodu Mehikanec in nizkega pokolenja, ki ni imel nikake muzikalne narobrazbe. Prodaj je valček za smešno ceno 15 pesos založništvo Wagner & Levien v Mehiki. Medtem, ko so založniki na kompoziciji zaslužili lepo vsoto denarja, je živlel Rosas v globoki revščini in je umrl od gladi v Guantanamo na otoku Kuba. Kratko pred svojo smrtjo se je še enkrat obrnil za pomoč na svoje založnike, ali njegova prošnja je bila odklonjena. Leta 1910, so mehiški avtorji njegovo truplo prepeleli v domovino in je pokopali v »Pantheonu de Dolores«. Juvenino Rosas je vsega skupaj komponiral devet valčkov, štiri polke, šest škotskih, tri mazurke in tri mehiške nacionalne plesne.

* Odporna moč bacilov. Poskusi o odpornosti bacilov, ki jih je že dolgo vrsto let delalo v angleških laboratorijih, so prinesli čudovita razkritja, da mnogi bacilni kultur, ki so v sterilizirani obliki bili shranjene 14 do 20 let še vedno življensko moč vsebujejo. To je bil na pr. slučaj legareve in paralegarije mrzlice. Nasproti temu so vse kulturne davičnih in koleričnih bacilov poginile. Legarije bacili so imeli po 18 in polletnem zaprtju v steklenih tubah še vedno vplivnost, to se pravi, da so še vedno lahko povzročili legarije mrzlico. Drugi odporni bacili so bacili vrančnega vnetja. Kulturna tega bacila, ki je bil 31 let shranjen v papirnem hermetično zaprtem obruču, je inficirala in usmrtila tekoni nekaj ur navadno miš. Če so tudi bacili že odmrli, vsebujejo njihova jajčka, ki so zavarovana z »oklepom« še vedno življensko moč. Da se uničijo ta jajčka ali oostreje, je treba precejšnje vročine. Iz tega je razvidno, s kako previdnostjo in skrbnostjo je treba po boleznih desinificirati okužene prostore.

* Muhaste strele... Neki angleški list je priobčil zanimive podatke o zagonetnih slučajih pri udarjanju strele. Pri nekem neurju v Angliji, je neka ženska ravno dvignila roko, da zapre okno. V tem hipu je tresnilo, vendar je ostala žena nepokoskovanca, opazila pa je, da ji je zgnila zlata zaplestina. Neki mož v Natalu je bil od strele skupaj zvit kot klopič. Ena njegovih rok je bila skrčena z nogo, medtem, ko je bila druga zvita okoli vratu. Može je počast okrevati. Nekemu posestniku v Angliji pa so bila jabolka spečena na nebeške stroške. Ponoči je namreč strela udarila v njegovo jabolko, ki je bila polna jabolk in ko si je lastnik drugo jutro škodo ogledal, je našel del jabolk pečen, tako da je imel za zažutke serviranja že pečena jabolka. Strela se je izkazala tu za dobrega kuharja. Zagoneten in čuden slučaj pa se je dogodil v Texasu v Ameriki. Neki slep mož se je oklenil svojega konja, da ga vodi v nevihti. Strela je vrgla oba ob tla in ko sta vstala je slepec izpregledal, konj pa je oslepel. Na brezu reke Mississippi sta dva dečka hotela utopiti nekega psa. Strela, ki je tresnila, je ubila oba dečka, medtem, ko je pes ostal pri življenju.

Dnevnik francoskega župnika.

Zgodovinsko-psihološka miniatūra.

Po ruskem viru priredil L.—ov.

6. novembra 1598. leta. Čudni, hudi, temni in težavni časi so to. Sedaj je že skoro trideset let, odkar živim v svoji župniji in poznam svoje župljane skoz in skoz, kakor svojih pet prstov, da celo boljše, kajti v notranjosti svojih prstov ne morem pogledati, dake župljanov pa so mi več ali manj odkrite. In kaj vidim? Samo navadne čednosti in navadne grehote in napake. To je mogoče opazovati tudi v sosednjih župnijah. Če bi se pa verjelo vestem, prihajajočim iz Limogesa, bi se moralo misliti, da je vsa Francija prenapolnjena s čarovniki in čarovnicami, da si je satan napravil stalno gnezdo sredi tega mirnega naroda in da sili vse plesati tako, kakor on piska... Tudi v Limogesu so sedaj otvorili sodišče za čarovnike in čarovnice. Kako čudno! saj do Limogesa ni več kot dan pota, a tukaj o tem ni ničesar slišati. Kaj se jim vendar sanja o čarovnikih in čarovnicah, ko je vse tiho in vse srečno? Ker sem katoliški duhovnik,

verujem tudi v vraha in v vso njegovo oblast, a do sedaj še nisem videl nobene posebnega pojave te oblasti. Sicer pa govorim samo o svojem okraju... Značiti, da je drugod inače.

7. novembra. V svojem dnevniku sem govoril včeraj radi tega o čarovnikih in čarovnicah in o čarovniškem sodišču, ker mi ne gre iz glave usoda stare Tona. Česa so jo mogli osumiti? kdo jo more v kateremkoli oziru obdolžiti? Uboga, brezdomna starica je živela za se, nikogar se ni dotekala in nikogar ni žalila; prosjčila je od cerkve do cerkve, od vasi do vasi — sedaj pa je nakrat navallila nesreča na njo... Sodni odposlanci so prišli iz Limogesa, zagrabili in zvezali bedno starico in jo odpeljali v mesto; od tega tebe sedaj že tretji teden in o njej ni ne duha ne sluha. Zakaj to? V celotnem okraju se ni pripetil noben prestopok... Tona pa bi tudi ne bila sposobna, zagrešiti kakršenkoli prestopok. To ve vsak otrok v moji župniji. Da bi jo morda sumili čarovništva? njo — čisto dušo?

8. novembra. Danes sem se posebno zgodaj zbudil in sem šel na vrt, komaj končavši svojo jutranjo molitev, Kako

čudovito je urejen ta božji svet! Priroda sedaj, kakor se pravi, umira. Popolnoma ožoltelo listje se komaj še drži dreves... V zraku se čuti jesenski hlad. Kako toplo sije še jesensko sonce! Dlogo sem hodil po vrtu, ker nisem imel moči lotiti se dela. Visoko nad mojo glavno so letale tičje jate, ostavljajoč nad zimo. Včasih so se po zraku razlegali njihovi kriki. Kako mirno letijo v daljavo in s kakim zanašanjem mahajo s peruti!

Na vrt prišli cerkovnik me je motil v nasladi, ki mi jo je nudila narava. Bil sem pozabil, da se je moja župnija pomnožila za eno dušo. Imel sem krstiti dečka. To je zdrav hrust. Kako krepko je stiskal svoji rdeči peščici! Spominjam se, da je bil tudi njegov oče tak, ko sem ga krstil kmalu po svojem prihodu v župnijo. O njegovi materi ne morem ničesar povedati, ker je prišla od drugod. S tem jima je dal Bog že tretjega otroka. Kdo ve, mogoče bom krstil tudi otroke tega dečka.

Vidno je, da se za usodo stare Tona ne zanmam samo jaz. Otrokova krstna botra me je vprašala, kaj da mislim o vzroku njenega zaprtja. Umevno je, da

ji nisem mogel ničesar odgovoriti. Kaj da mislim? Sam tavam v domnevah in si prizadevam, da bi ne premišljeval.

Spomin na Tono je motil dobri razpoložaj, v kojem sem se nahajal. Po obedu sem, kakor po navadi, dremal urico in dobro razpoloženje se je zopet vrnilo. Spomnil sem se ličca in peščice malega krščanca in veselih obrazov onih, ki so ga prinesli h krstu. Kako so ti ljudje srečni!

A tik sreče je gorje. Poklicali so me, da previdim umirajočo. Takoj sem se s strežnikom odpravil v vas, kamor so me klicali. Našel sem bolnico skoro že v zadnjih zdihljajih. Po prejemu svete po-potnice se ni več dolgo mučila. Tihi smrtni pokoj je legel na njeno lice. Bila je že zelo stara. Kako so jokali njeni sorodniki!

Večerilo se je že, ko sem se vračal domov. Deček je stopal pred menoj in je potrkal z zvončkom. Mimoidoči so se spuščali na kolena pred svetim rešnim telesom. Včasih se mi je zdelo, da vsa priroda z njimi moli. Po zraku se je razširjal blagoslov, noben list na drevju se ni ganil...

Tam v Limogesu razpravljajo o vragu in o obsedenih ter iščejo čarovnike in čarovnice.

Od kod neki prihaja to zlo. Čudno! Nerazumljivo!

9. novembra. Pišem s pota v Limoges, ne da bi se bil iznebil prve osuplosti. Doslej še ne morem ničesar razumeti... Zagrabili so me in odpeljali. Molče so me prišli in na moja vprašanja mi ničesar odgovorili. Domnevam, da me mogoče potrebujejo v zadevi stare Tona. Morda se je reva sklicevala na me, kot človeka, ki more o njej kaj dobrega povedati. Da bi se mi posrečilo pomagati ji! Zakaj ta tajnost? Zakaj so me zgrabili in me niso samo povabili, da naj se zgledam? Čemu ta naglica? V moji župniji je nekaj bolnikov... Svojih ptic v kletki nisem mogel krmiti... Ni mi bilo mogoče, da bi dal svojemu rjavcu sena. Na vrtu nisem ničesar uredil... V glavi se mi vse vrti... V vasi, koder smo se ustavili, da se odahnemo in koder pišem te vrstice, me vsi nekam čudno gledajo — ne pomilovalno a tudi ne s kakim predsdomkom. Nikdo se mi ne približa, straža nikogar ne pusti k meni. Zares ničesar ne morem razumeti!

Gospodarstvo.

ČEBELARSTVO.

Čebelarstvo v ljubljanski okolici je bilo svoječasno dokaj sloveče, če tudi primitivno. Posebno so sloveli kraji pod Krimom, kjer je bil letni semenj za med in vosek. Na Barju se seje dosu ajde, posebno begato pašo pa dajejo krmaški gozdevi, kadar medite smreka in hoja. Zadnja leta vozijo ljubljanski in okolišanski čebelarji svoje panje pod Krim. Viška podružnica čebelarskega društva si je postavila prva svoj čebelnjak blizu Krma. Zadnji nedeljo pa je bil slovesno odprt in blagoslovljen veliki čebelnjak Čebelarke zadruga in okolice blizu tomišelske podružnice cerkve sv. Janeza. Novo čebelnjak je najbrž največji v Sloveniji in Jugoslaviji sploh, ker je dolg nad 25 m ter ima prostora za več sto modernih velikih panjev. Prostor je izredno srečno izbran. Ljubljanska podružnica, ki ji načeljuje g. Arko, je s tem pokazala, da njen agili odbor res stremi za modernim napredkom v čebelarstvu in za to tudi zasluzi priznanje in naklonjenost v povzdigo narodnega gospodarstva poklicnih činitelev. Intimne, priske slavnosti so se udeležili priznani čebelarji iz Ljubljane in okolice. Po maši v imenovanju podružnični cerkvi je imel šol. ravnatelj g. Julij Slapšak poljudno predavanje za domačo prebivalstvo, nakar je g. prošt Kalan kot predsednik osrednjega čebelarskega društva ob asistenci domačega g. župnika blagoslovil novo zgradbo, nato pa je imel g. prof. Verbič strokovno predavanje. Za povabljenec je bil pripravljen v novem čebelnjaku pravcati banke, ki ga je aranžirala znana čebelarica in dobrotnica čebelarstva g. Stamecleva, ki so ji hvalile čebelarji nadeli častni naziv »matica«. Da tudi vlada cení važnost čebelarstva, je pokazala udeležba načelnika oddelka za kmetijstvo g. Saneina. V najlepši harmoniji so se vrstile napitnice udeležencev vseh polit. strank, ki se kot čebelarji čutijo eno družino, je kot zadržanje. V tem oziru je bila pomembna in od vseh prisotnih navdušeno pozdravljena prispevka med čebelo družino in državo, češ da čebele z izgovorjito in negovanjem svoje matice najlepše dokumentirajo, da srečno prosperujejo le pod monarhično vladavino. Ako čebelna družina izgubi matico ter si v sili napravi za matico eno izmed svojcev, prinese ta nesrečo v rodbino, ker leže le trotovske zaloge (klici: boljševeki!). G. načelnik Sanein je imel temperamentalen nagovor v rodoljubnem in patrijotičnem duhu, ter obljubil vse storiti, da se tako važna zadruga akcija podpre.

—Zagrebski žitni trg. Zagreb, 24. julija. Cene v dinarjih za 100 kg. postavno baška, odnosno vojvodinska postaja, notirajo: Nova pšenica 79/80 kg 375 do 380, žolta koruza 290 do 300, ječmen za pivovarne 290 do 300, za krmo 270 do 280, oves 305 do 315, pšenična moka »0« prompt, stara 650 do 675, »2« 625 do 650, »4« 600 do 625, za krmo 200 do 210, drobnji otrobi 140 do 150, debeli 200. Tendence neizpremenjena slaba.

—g. Novosadska blagovna borza, 24. julija. Na produktini borzi notirajo: pšenica baška, stara 76/77 kg, 2 do 3%, 2 vag. 400 baška, stara 77/78 kg, 2 do 3%, 1 vag. 400 baška, stara 78/79 kg, 2%, za jul. duplikat kasa, 2 vag. 375 baška, stara 78/79 kg, 2%, za avgust. 2 vag. 372 1/2 baška, stara 78/79 kg, 2%, ponudba 370, ječmen, novi, bački, 65 kg, ponudba 295, oves ponudba 315, bački, novi, 4 vagoni, 300, koruza, bačka, 3 vag., 295 do 290, bačka na ladji Tisa, ponudba 295, moka, bačka, »0« 1 vag., 645 bačka »0«, nova, ponudba 595, »2« ponudba 595, »1« vagon 512 1/2, »6« 1 vagon 475, banatska 7 1/2 »2« vag., 360, otrobi bački za september—december 4 vag., 150. Tendence neizpremenjena.

—g. Industrijska-obrtna vzorčna izložba v Mariboru, združena z vrtnarstvom, viniko, umetniško in gradbeno razstavo, (Od 15.—26. avgusta 1923.) Prijavni rok poteče z današnjim dnem. Zakasnele prijavnice se bodo upoštevale v kolikor je še na razpolago razstavnega prostora. Prihodnji tedni prine prve tehnični odsek z razložitvijo prostorov. O dodelitvi se bodo razstavljalci pravočasno obvestili. Očelo se bo trudilo, da ustreže glede prostora vsem željam razstavljalcev. Event. posebne želje naj se sporoče nemudoma upravi razstavnice. —Dela na razstavišču so v polnem teku. Več trdk bo zgradilo lastne paviljone. Zlasti lepa bo vrtnarska razstava, ki bo letos zelo razširjena in bo obsegala tudi drevesnico. Gradbeno razstava, bo rudila najnovejše vzorce in načine modernih zgradb in stavb. Vinska razstava, ki jo priredi vinarski in sadlarski odsek v Mariboru bo nedvomno ustrezala vsestranskim željam in zahtevam. Tehnična dela so z ozirom na veliki obseg razstave ogromna, zato prosimo, vse razstavljalce točnosti, tako glede odvoza razstavnega blaga, kakor pri drugih podrobnostih. —Reklama na razstavi. Razstavniki imajo na razpolago še več reklamnih plošev, primerljivih za večjo in primernejšo reklamo, deloma v zaprtih zgradbah, deloma na plošnih stenah. Interesenti naj se obrnejo na pisarno uprave razstave, kjer dobe podrobnejša pojasnila. —Oglase za razstavniki katalog ki izide ob priliki razstave v veliki nakladi sprejema pisarna uprave razstave in pooblaščen oglasni zavod I. Sušnik, Maribor, Gosposka ulica. —Zaščita izumov. Vsi izumi, ki bodo razstavljeni na razstavi, bodo oblastveno zaščiteni in je vsaka zloraba ali ponarejanje izključeno na kar opozarjamo vse razstavljalce. —Legitimacije za polovično vožnjo na vse železniške progah naše države, se dobe pri vseh denarnih zavodih ter stanejo Din 20. Legitimacije veljajo za vse zunanje obkvalce ob enem kot permanentna vstopnica za ves čas razstave. V krajih, kjer ni denarnih zavodov, priporočamo, da jih naroče skupno pri upravi razstave v Mariboru. Obrtniki in industriji opozorite svoje

znanca na to ugodnost. —Vsa polasnica glede razstave daje izključno le pisarna uprave razstave v Mariboru, Cankarjeva ulica, 5, tel. št. 325, kamor naj se blagovoljo obrniti vsi interesenti pisмено, osebno ali telefonično.

—Evropa preskrbljena z žitom. Mernarodni poljedelski inštitut poroča, da bo letošnja žetev v Evropi dobra. V kolikor je znano o količini letošnjega žita v posameznih državah, izjemno sovjetsko Rusijo, ki tvori približno 40% evropske žetve, prekasa letošnja žetev lanske za 21 milijonov metrskih centov, torej za 17%. Skupno bo pridelano več žita kakor pred vojno. Proizvodna ocena pridelkov v Kanadi in Zedinjenih državah izkazuje, da bo v teh deželah letos pridelano v primeri z lanskim dobro letino 18 milijonov centov manj. Skupno z Japonsko in Indijo je svetovni pridelok žita v letošnjem letu narasel za 23 milijonov centov ali 4% več kakor lanske leto.

—g. Nemčija pred krakom? Gospodarska kriza se bliža vrhuncu. Draginja rapidno narašča, v zvezi s tem pa je pomanjkanje nižjih in srednjih slojev od dne do dne večje. Cene na vse predmete so izredno poskočile. Indeks eksistenčnega minima se je zvišal v primeri s prejšnjim tednom za 18%. Živila so se podražila za 50%, industrijski izdelki za 17%, domače blago za 54% in inozemsko za 72%. Ravnatelj deviznega oddelka državne banke je izjavil, da stoji Nemčija pred popolnim gospodarskim krakom in da je edina rešitev iz sedanjega katastrofalnega položaja mednarodno posojilo, ki bi preprečilo preobilo tiskanje papirnatega denarja.

—g. Dobava bele moke. V pisarni intendantur Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 27. julija 1923 ob 11. dopoldne druga javna ustmena licitacija za dobavo 6000 kg čiste pšenične moke tipa št. »O« intendant-skemu skladišču v Ljubljani po pogojih, kateri so v pisarni imenovane intendanture interesentom na vpogled.

—g. Propadanje ameriških bank. V New Yorku je propadlo v zadnjem času več bank. Banka Wickelman ima pasiv 10 milijonov dolarjev. Najhujši faliment pa je za del banko Knot, Narot in Kuhn, ki ima pasiv 18 milijonov dolarjev. Sledeča banka je imela velike trgovske zveze z Nemčijo in je verjetno, da je nerednost v trgovini z Nemčijo znatno prispevala k propasti banke.

—g. Velesesem v Ljubljani. Za III. mednarodni vzhodni velesesem v Ljubljani, ki se bo vršil od 5. do 17. septembra 1923, je prospekt s pogoji za razstavitelje interesentom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

—g. Mednarodni sojem v Ljubljani. Posetnikom mednarodnega vzorčnega sejma ki se bo vršil od 5. do 17. septembra tl. v Ljubljani, je dovolilo ministrstvo soprobačajno vožnjo za polovično ceno in sicer za pot tja in nazaj brez prekinjenja. Posetniki se morajo izkazati s predpisano legitimacijo, ki jo dobe od urada velesesemja v Ljubljani. Polovična cena velja za osebe in brze vlake. Za predmete, ki se bodo pošiljali na velesesem je dovolilo ministrstvo 50% znižanje normalne tarife za prevoz do naše meje in obratno pod pogoji, ki jih predpisuje tarifa.

—g. Velesesem za lesne izdelke v Lyonu. V Lyonu se bo vršil od 5. do 21. oktobra tl. sejm za les in lesne izdelke. Pisemne prijave sprejema najdalje do 15. avgusta tl.: »Foire de Lyon, Hotel de Ville, Lyon (France)«. Vzorci morajo biti v Lyonu najdalje do 20. septembra tl. Cena za stand znaša 1000 frankov, izven stand »e plača 20 frankov za m². Podrobnejše podatke daje naše poslanstvo v Parizu in naša trgovinska agencija v Lyonu (Agence Commerciale du Royaume des Serbes, Croates et Slovenes, Lyon, Rue Sala 27).

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Učeneec

z dobrimi spricvalci SE SPREJME — v veletrgovini Ed. Sup. panz, Pristava.

Posojilo

na prvo hipoteko ISČE brez konkurenčno INDUSTRIJSKO PODJETJE. — Ponudbe pod »Posojilo 60.000/7512« na upravo »Slov. Naroda«.

Kupim HLODE

(smrekove in jelkove) 4 m dolge, ne grčve, od 30 cm debeline, ne prej. — Ponudbe pod »Zaga/7591« na upravo »Slov. Naroda«.

Prodaj vinsko posodo

za transport iz klanega hrastovega lesa I. vrste od 5 do 7 l (Din 3.— za 1 l. — Vpraša se: Mihajlo Ivanovič, Zagreb, Frankopanska ulica 8. 7093

Vizitke in kuverte

priporoča

Narodna tiskarna

v Ljubljani.

IVAN ZAKOTNIK

LIUBLJANA Dunajska cesta 46

Telefon 379 mestni tesarski mojster Telefon 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrišja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

KONTORISTINJA

popolnoma večja vseh pisarniških del in event. knjigovodstva se sprejme za takojšen nastop v Ljubljani. — Pisemne ponudbe s sliko, katera se vrne, z navedbo starosti, dosednjega službovanja in zahtevu plače pod »VESTNA 7647« na upr. Slov. Nar. 7647

AUTO-STROKOVNIK

prvovrsten monter in organizator, z dolgoletni izkušnjami tudi trgovsko izobražen, želi premeniti svojo službo. Gre tudi event. za soferja. Ponudbe pod »Dobro moč 7648« na upravo Slovenskega Naroda. 7643

LOKAL

na prometnem kraju na deželi išče m. za trgovino z usnjem evli. vsem tudi usnjarno v najem. Dopisil pod »PROMET« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3 7633

Kontoristinja

samosojna, večja slovenske, nemške in po možnosti italijanske in hrvaške korespondence in strojepljiva, se išče za takojšen nastop v veletrgovini s kolonijalnim blagom na Gorenjskem. Ponudbe pod »Kontoristinja« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3. 7632

IZJAVA.

Ker je več trdk pod imenom Triglav v Ljubljani in ker se radi tega dogajajo pomote, bodem od sedaj naprej vodil trdko edino pod imenom

Stanko Florjančič, veletrgovina z železnino Sv. Petra cesta 35

17.000

raznih najpotrebnejših trgovskih i tehniških izraza sa objašnjenjem njihova značenja pod naslovom »Terminologija trgovskih znanosti«

druga naklada upravitelja. Pouzečem šalje: Privredna knjizara, Zagreb Peščenica VI, br. 9/G

Knjizare dobivaju veliki popust!

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zamenja se stručnica

na nogo za transmisij-sko stručnico.

Ponudbe na: Auto — Florjančič — Ljubljana. 7390

Trgovski lokal

s popolnoma novim inventarjem se odda za Din 15.000. Letna najemnina Din 6250. Naslov pove uprava Slov. Naroda, 7611

Proda se

popolnoma nova hišna oprava za eno osebo. Cena Din 4.500.— Istolam se proda svilezna plava oblika za Din 1.500.— Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7612

Trgovska enonadstropna moderna hiša

obstoječa iz 2 stanovanj, kleti, pralnice in vrta, se proda. — Kupcu lokal in stanovanje na razpolago. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7455

Izjava.

Ker je več trdk pod imenom Triglav v Ljubljani in ker se radi tega dogajajo pomote, bodem od sedaj naprej vodil trdko edino pod imenom

Stanko Florjančič, veletrgovina z železnino Sv. Petra cesta 35

17.000

raznih najpotrebnejših trgovskih i tehniških izraza sa objašnjenjem njihova značenja pod naslovom »Terminologija trgovskih znanosti«

druga naklada upravitelja. Pouzečem šalje: Privredna knjizara, Zagreb Peščenica VI, br. 9/G

Knjizare dobivaju veliki popust!

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Zaklopni stoli, klopi in mize. Rožmanec & Komp. Ljubljana, Mirje 4.

DOMAĆA TVORNICICA BICEVA GLINA nudja svoj prvovrsten proizvod

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

Aluminijevo in emajlirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v železninski stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri trdkit

V službo sprejemem pomagalko za kuhinjo. Prednost imajo one, ki znajo vsaj nekoliko kuhati. — V službo sprejemem vsestransko porabnega delavca.

Prodajam dobro ohranjen mlatični stroj na pogon in centimalno tehniko z ograjo za tehtanje prašičev.

Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska cesta 85.

Pozor, trgovci!

Z razpečavanjem pri sedanjih draginjah vsaki družini potrebno potrebnega konzumnega predmeta dosežete stalen in obilen zaslužek.

Pismena pojasnila daje

M. Mušič, Ljubljana,
Selenburgova ulica šte. 6.

Novo preurejeno lepo stanovanje

2 do 4 sobe in kuhinja v I. nadstropju, na ulico, na najbolj prometnem kraju ob cesti železnici v središču Ljubljane se oddi tistemu, ki posodi proti popolni varnosti (intabulaciji) in primernemu obrestovanju večjo vsoto velikemu industrijskemu podjetju v Sloveniji. Posojilo se lahko da naenkrat ali pa v obrokih ter se vrne v 2 ali 3 letih. Ponudbe z navedbo višine in pogojev posojila pod „TAKOJ“ na Aloma Company, anončna in reklamna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Naznanilo.

Vsem cenjenim gostom vljudno naznanjam, da jim je na razpolago posebna soba s klavirjem v prvem nadstropju ter soba za zborovanja.

Vsak petek sveže domače in morske ribe. Vsak dan polnovka s polento na tržski način, kakor tudi druga gorka in mirna jedila. Sprejemajo se abonenti na hrano proti dnevni plači Din 15. Vino črno dalmatinsko liter Din 8.—, belo dolensko Din 8.—, čez ulico Din 7.— ter druga boljša vina.

Za obilen poset se priporoča

Ivanka Vidmar, gostilničarka,
Sv. Jakoba 5. trg št.

IV. MEDNARODNI SEJEM V LIBERCIH (REICHENBERG)

Od 11 — 18. avgusta 1923.

Največji tekstilni trg, češko stekleno in porcelanasto blago, tehnični semenj in splošen blagovni pregled v 20 skupinah.

Z izkazilom sejske legitimacije dobe inozemski obiskovalci pri čl. oblastnih zastopstvih potno dovoljenje po znižani ceni in znižano vožnjo na čl. in več inozemskih železnicah.

Pojasnila o liberškem semnju daje častno uradno zastopstvo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3 in sejski urad v Libercih (Reichenberg) Čehoslovaška.

Pozor! Več otroških vozičkov, kolesa z gumo

se po ceni prodajo že od 250 Din. Ljubljana, Zvonarska ulica 1.

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsako množino. Družba ILIRIJA LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8. Telefon 220. 2243

STEZNIKE

(moderco) po životni meri priporoča Ana Hutter Dunajska cesta 6-11 v hiši lekarne Piccoli.

Proda se salonska oprava

temnordeči baržun, obstoječa iz divana, štirih foteljev. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7484

„Color“

najboljša, neškodljiva BARVA ZA LASE. Glavna zaloga drogerija A. KANC, Ljubljana. — Razpošilja tudi po pošti. 2922

Prvovrsten tovorni avtomobil

pettonski „SAURER“, generalno popravljen, proda Oto Peterman, Zagreb, Vlaška ulica 50.

Obvestilo.

Podpisana vljudno sporočam, da sem prevzela gostilno

„pri Majarončku“

Stara pot 1.

Točila bom pristen **dolenjski cviček**, izborna štajerska vina itd. ter bom postregla častitim gostom s toplimi in mirnimi jedili. Za obilen obisk se priporoča

Ana Weissensteiner.

Broj 2594/23

7599

Natječaj.

Kod gradske občine bijeljinske ima se popuniti odmah mesto bilježnika u X. dnevnem razredu sa početnom temeljnom plaćom od 3.600 dinara godišnje, te dodatka na skupoću, kako ga uživaju i državni činovnici.

Molitelji za ovo mjesto moraju biti državljani Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, duševno i tjelesno zdravi, ne smiju biti stariji od 40 godina, a zahtjeva se potpuna visoka škola uz položena 3 teoretska državna ispita, te da poznaje potpuno srpsko-hrvatski jezik u govoru i pismu.

Prvenstvo pri jednakoj kvalifikaciji imaju oni, koji su zavičajni u ovoj opštini.

Nameštenje biva za godinu dana privremeno, a za tim pošto dokaže sposobnost i dobru uporabivost, biće definitivno potvrđjen, te će imati prava na unapredjenje do VIII. dnevnog razreda.

Vlastoručno pisane, propisno biljegovane, sa potrebnim dokumentima providjene molbe, valja najkasnije do 15. avgusta 1923 godine podnijeti kod gradskog poglavarstva u Bijeljini.

Predsjednik opštine:

H. Salihbegović, v. l.

Gradsko poglavarstvo u Bijeljini,

dne 15. jula 1923. godine.

Br. 668/23.

7585

Konkurs

za prijem pitomaca u Vojno-sanitetsku školu u Beogradu.

Vojno-Sanitetska škola primaće oko 50 pitomaca 1. septembra ove godine.

Kandidati treba da su svršili najmanje 4 razreda gimnazije ili realke.

Kurs traje 2 godine i pitomci imaju prava, da budu lekarski pomoćnici ili oficiri administrativno sanitetske grani.

Prijave sa dokumentima poslati upravniku vojno-sanitetske škole u Beogradu-Vračar (vojna bolnica) najdalje do 25. avgusta t. g.

Detaljni uslovi mogu se videti u školi ili Vojnom Listu br. 31. za ovu godinu.

Uprava vojno-sanitetske škole Br. 668
5. jula 1923. god. — Beograd

Upravnik, pukovnik:

Dr. Pet. Nikolić s. r.

Broj 3546-5204/23.

7408

Razglas.

Po odredbi gospoda ministra pravde z dne 27. aprila 1923 s br. 3546 in z dne 5. julija 1923 s br. 5204 je potom javne ustne licitacije prodati celokupno premično in nepremično imovino **tvrdke Villiam Prym**, tovarne lesnih izdelkov v Polzei, koje lastnik je nemški podanik.

Prodaja ima obsegati celo tovarno z vsemi pripadnostmi in pritlikinami, v kolikor spadajo ob času licitacije k tovarni in se nahajajo na licu mesta.

Imovina obstoji:

1. iz vseh zemljišč (njive, travniki in pašniki), ki so v zemljiški knjigi vpisane pod vl. št. 161, 462 in 465, kat. obč. Polzele, ter so lastnina navedene tvrdke;
2. iz vseh zgradb, ki se nahajajo na pod 1. navedenih zemljiščih;
3. iz raznih strojev, ki so v pod 2. navedenih zgradbah;
4. iz raznih materijalij in premičnin, spadajočih k tovarni;
5. iz poljske železnice od ut za les do tovarne;
6. iz vodne sile, v kolikor je imela tvrdka pravice do nje.

Za licitacijo so merodajni sledeči pogoji:

1. Celokupna imovina se bo prodala potom javne ustne licitacije, ki se bo vršila na licu mesta tovarne v **Polzei**

dne 26. avgusta 1923.

2. Licitacija se bo navedeni dan pričela ob desetih in končala ob štirinajstih.
3. Vzklicna cena znaša 150.000 dinarjev.
4. Vsak licitant mora pred licitacijo položiti pri finančni deželni blagajni v Ljubljani ali pa pri davčnem uradu v Celju varščino v znesku 10% od vzklicne cene v gotovini ali v državnih vrednostnih efektih ter voditelju licitacije predložiti izvirno pobotnico o položeni varščini.
5. Prodaja je za izdražitelja veljavna takoj, a za državo pa šele kojo odobri gospod minister pravde.
6. Prodana imovina se izroči kupcu, čim gospod minister pravde odobri prodajo in kupec položi izlicitirano ceno v roku, ki ga določi gospod minister.
7. Licitanti ne smejo biti osebe, katere izključuje člen 40 Uredbe o imovini neprijateljskih podanikov z dne 21. junija 1920, Ur. list za Slovenijo št. 184, zato je vsak licitant dolžan pred pričetkom licitacije predložiti dokaze o sposobnosti, da more licitirati.

Podrobnosti glede imovine, ki se ima prodati, podaja državni komisar g. Karol Florjančič, trgovec v Celju, Cankarjeva ulica 2. Z dovoljenjem tega komisarja se sme ogledati na licu mesta napominano tovarno.

Sekcija za sekvestre v Ljubljani

Zamida, s. r.

Preselitev trgovine.

Naznanjava vljudno, da preseliva najino trgovino z železnino

s 25. julijem t. l. s Cankarjevega nabrežja št. 1 v lastno hišo
v Stritarjevo ulico št. 7,

kjer bodeva trgovino znatno razširila.

Prosiva ob enem za nadaljno naklonjenost ter zagotavlja cenj. odjemalcem najboljše postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železnino.

BANCA ADRIATICA TRIESTE.

Objava.

Na obćnem zboru delničarjev, ki se je vršil 14. julija 1923, se je na podstavi odobritve bilanc za poslovna leta 1921 in 1922 in na poročilo upravnega odbora, da so pasiva absorbirala družbeno glavnico, sklenila obnova glavnice do Lir 15.000.000.— potom emisije 75.000 komadov novih delnic v nominalni vrednosti po Lir 200.— s pravico participacije na dobičku od 1. januarja 1924 naprej. Te delnice se daje v svrhu opelje na razpolago starim delničarjem v razmerju ene nove za eno staro delnico, katero posedujejo in sicer proti plaćilu Lir 200.— za vsako novo delnico.

V smislu gornjega sklepa obćnega zbora, ki je postal pravomoćen z odobritvijo od strani vlade, se opozarjajo gg. delničarji zavoda Banca Adriatica Trieste, ki se hoćejo poslužiti podeljene jim pravice na subskripcijo novih delnic, da se morajo te pravice poslužiti do vštévši 4. (ćetrtega) avgusta t. l. Svoje stare delnice morajo s lastnoroćno podpisanim popisom delnic v dveh izvodi predložiti pri

sedežu Banca Adriatica Trieste, via St. Nicolo št. 9 in pri njenih podružnicah v Zadru in Opatiji ali pri Jadranski banki v Beogradu in njenih podružnicah Bled, Caviat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korćula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Sibenik in Zagreb in pri Adriatische Bank na Dunaju.

Ob enem morajo za vsako delnico, ki jo hoćejo subskribirati, vplaćati iznos od Lir 200.— (dvesto).

Proti predložiti delnic na gornji način in proti omenjenemu vplaćilu se jim bo izročilo začasno potrdilo (medjutomnica) za nove delnice, ki jih bodo subskribirali v smislu gori omenjenega sklepa obćnega zbora. To začasno potrdilo se jim bo svoječasno zamenjalo za delnice, glaseće na prinosca.

Stare delnice, ki se bodo predložile v svrhu izvršitve opeljske pravice, se bodo odvzele in unićile, ter zmenjale z začasnim potrdilom za subskribirane nove delnice, kakor tudi z bonom, na temelju katerega se bodo mogle pri gori navedenih subskripcijskih mestih brezplaćno prevzeti delnice Jadranske banke a. d. Beograd s kuponom za leto 1923 v razmerju ene delnice Jadranske banke Beograd za eno delnico Banca Adriatica Trieste in sicer od 5. do 31. avgusta 1923.

Oni delničarji Banca Adriatica Trieste, ki se ne nameravajo poslužiti opeljske pravice, morajo predložiti svoje stare delnice z lastnoroćno podpisanim popisom delnic v dveh izvodi do vštévši 4. (ćetrtega) avgusta t. l. Stare delnice, ki se bodo predložile se bodo odvzele in unićile, ter zamenjale z bonom, na temelju katerega se bodo mogle pri gori navedenih subskripcijskih mestih brezplaćno prevzeti delnice Jadranske banke a. d. Beograd s kuponem za leto 1923 v razmerju ene delnice Jadranske banke Beograd za eno staro delnico Banca Adriatica Trieste in sicer 5. do 31. avgusta 1923.

TRST, dne 22. julija 1923.

Upravni odbor Banca Adriatica Trieste.